

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

i

Nykjøbing Kathedralskole

i Juni og Juli 1891.

Indbydelsesskrift

til de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

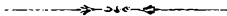
i

Nykjøbing Kathedralskole

i Juni og Juli 1891.

- I. Nogle Smaataler, fornemmelig fra Skolestuen, af Prof. Chr. Listov.
- II. Skoleefterretninger for 1890—91. Af Overlærer H. Chr. Neergaard, fangerende Rektor.

Nogle Smaataler,

fornemmelig

fra Skolestuen,

af

Chr. Listov.

Det lille Udvalg af Smaataler, som her meddeles, fremkommer som Følge af Opfordring fra flere Sider. Man har ønsket at se nogle af de Ord trykte, som jeg har udtalt ved forskellige Lejligheder i Løbet af en nittenaarig Virksomhed i Nykjøbing, Vidnesbyrd ikke om nogen oratorisk Kunst (derom er her slet ikke Tale), men om en Skolemands Livsopfattelse og Fremstillingen af saadanne Tanker, som der syntes særlig Anledning til at give Udtryk. — Maatte nu disse Smaataler ved Læsningen møde den samme Velvilje, som da de bleve hørte!

Chr. L.

Ved Tiltrædelsen af Rektoratet

den 31te August 1872.

Psb. Nr. 454.

Det smukke Psalmevers, vi have sunget, stiller paa en ejendommelig Maade Tid og Evighed sammen for vor Tanke. Timens Betydning, det Sprog, som Klokkeslaget og Klokkestrængen taler, det forstaa vi saa godt, alle vi, der have med Skolen at gjøre; men lidt kun nytter vort Arbejde i Tid og Time, naar det ikke tillige er et Arbejde for Evigheden, naar der ikke opsamles af de Skatte, som ikke Møl og Rust skulle fortære, naar ikke Aanden øves og modnes, naar ikke Blikket aabnes for de Syner, der løfte ud over den lille begrænsede Horizont, naar ikke Sindet lutres og Viljen styrkes, naar ikke Billederne af Menneskelivet i dets guddommelige Kraft og menneskelige Svaghed blive levende Tale for os til Vækkelse, Formaning og Vejledning. »Lad os bruge den kostbare Tid«, saa vor Samvittighed ikke skal komme til bittert at føle Misbrugens tyngende Ansvar, »lad os tjene Herren med al vor Flid«, i Aand og Sandhed, ikke i Trældommens Frygt, men i Barnehjærtets Kjærlighed, at vi dog ikke maatte være alt for uværdige til at kaldes hans Börn!

Og hvorledes skulle vi da tjene Herren ogsaa ved vor Gjærning i Skolen? Jeg vil svare med et Ord, der staar i 2det Korinthierbrev: Gud elsker en glad Giver. Apostelen taler vel nærmest om det Sind, hvormed Gaven skal rækkes den Nødlidende, ikke med Fortrædelighed eller som af Tvang; men de hellige Ord

række videre end til det ene Forhold. Jeg ser da for det første deri en Formaning for mig selv som for Enhver, hvem Lærerens og Opdragerens Gjerning er et sandt og virkelig Livskald. Det kan jo ikke være andet, end at vi, som have stræbt gennem Studier og Øvelser ad Tankens og Prøvelsens, ad Lærdommens og Erfaringens Veje at gjøre os dygtige til at være Børnenes og de Unges Vejledere, maa komme til Eder som de, der have noget at give, noget, der fortjener at modtages som en god Gave. Og det er da Formaningen, som jeg læser i det hellige Ord, at jeg med Glæde skal række Eder hvad jeg har at give, hvad jeg har forstaaet og lært, tænkt og erfaret, at I ogsaa maa føle, at Gaven kommer fra en ældre Ven, der af Hjærtet vil Jer vel. Og om der end skulde komme Tilfælde, hvor det alvorlige og strænge Ord maa henvendes til Nogen iblandt Eder, saa kal det ikke glemmes, at selv det revsende Ord, hvor ugjærne det end udtales, kan have Glæde med sig i Følge, naar det viser sig virksomt til at rette det Vrange og at lede den, der fejlede, hen igjen til Ære og Pligt.

Men Paulus' Ord vender sig ogsaa til Eder, mine unge Venner, med en Opfordring til at give med Glæde. Først gjælder det da at give med Glæde Eders Tid og Kræfter, Eders Flid og Ihærdighed hen til Bogen og Studierne og Øvelserne, af hvad Art de nu end kræves af Eder. Spørger ikke: »Til hvad Nytte lærer jeg det eller det? kan jeg nu ogsaa virkelig faa Anvendelse for det i Livet?« Det er et ufrugtbart Spørgsmaal. Den forberedende Dannelselse, som Skolen meddeler, har ikke den Betydning, at enhver Enkelthed, der læres, skal komme til Nytte som Enkelthed paa et bestemt Punkt i Livet; men den omhyggelige, grundige Tilægnelse af Lærestoffet er en Uddannelse og Berigelse for Aanden, som gjør Mennesket dygtigere til at tage sin Plads med Sikkerhed og Omsigt i Livets mødende Tilfælde, ligesom de gymnastiske Øvelser, foruden at be-

fordre Sundheden, sætte ham i Stand til at bruge sit Legem, hvor det behøves, med større Lethed, Kraft og Smidighed.

Dernæst giver med Glæde Eders Øre til Eders Lærers Ord, lad Opmærksomheden for hvad der siges Eder være Eder en alvorlig Pligt, lad Lydighed og Følgagtighed mod Formaningen være Eder en Ære! I vide jo, at de Mænd, der her have deres Plads som Eders Foresatte, ikke søge deres Eget, men arbejde som de, der ogsaa have et Ansvar for Vorherre, paa at fremme alt, hvad der kan tjene til Eders sande Gavn. Saa giver da det gode Ord en god Plads hos Eder, at det maa bære Frugt i god Kundskab og et godt, retskaffent Levned!

Og endelig giver med Glæde Eders Sind og Hu til dem, hvem I her træde i Forhold til! Giver Eder hen med Aabenhed og frit Hjærtelag ikke blot til Eders Kammerater, men ogsaa til dem, der saa gjerne ville tage Eder ved Haand for at lede Eder ad de Stier, hvor Vejen gaar mod det sande og gode! Lad det kjendes paa Eder, at der hersker et Fortrolighedsforhold mellem Lærling og Lærer; Hjærtets Frimodighed, Aabenhed i Væsen og Adfærd bestaar saa godt med den ungdommelige Beskedenhed.

Psb. Nr. 130.

Ved Skoleaarets Slutning

den 14de Juli 1873.

Det er første Gang jeg staar overfor en saa talrig Forsamling som Styrer for denne Skole; det første Ord tør derfor vel antage en lidt personlig Karakter. Jeg kom hertil med en levende Følelse af Ansvar, som er forbundet med den Stilling, jeg her har den Ære at beklæde; det stod klart for mig, at hvad der i Almindelighed er Skolemandens Opgave, gjælder i særlig Grad

for den, der har at lede en Skoles aandelige Færd og daglige Liv, paatrykke den Personlighedens Præg, at det her ikke blot kommer an paa Kundskabens Meddelelse, den aandelige Oplysning og Belæring, men at Skolemanden staar i Forhold til Sjælelivet hos de Unge, det indre Menneskes Væxt, at hans Kald under den daglige Gjerning er at styrke Viljen og den moralske Sans, støtte Ærbødigheden for hvad der fortjener at højagtes, bøje det Vrange ind i det rette Spor og give Tros- og Kjærlighedslivet Næring i de unge Hjærter. Som der af Skolemanden kræves Alvor og Fasthed, Klarhed og Liv, saa kræves der ogsaa det deltagende Sind, et aabent, velvilligt Øre, et opmærksomt Öje og en nænsom Haand, om den spæde Spire skal trives og udfolde sig. Og skulde jeg under min Gjerning have staaet alene, saa maatte jeg vel være bleven mismodig i Kampen; men jeg vidste jo, at jeg fandt en paalidelig Allieret i den gode Aand, som i min højtagtede Forgænger havde haft en saa trofast Værner; jeg vidste, hvad jeg selv daglig har fundet bekræftet, at jeg ved min Side havde dygtige, samvittighedsfulde og nidkjære Mænd, med hvem Samarbejdet var let og fornøjeligt, og jeg glemte ikke, at en ærlig og trofast Stræben for det Gode ikke bliver uden Velsignelse fra det Høje. Og derfor tør jeg haabe, at vor Skole fremdeles vil fortjene Forældrenes Tillid, saa de med Fortrøstning give deres Sønner i vor Haand til Vejledning og Uddannelse og her finde en Hjælp for Hjemmet til at naa hvad der er al Opdragelses Formaal: Selvopdragelse. — —

(Til Dimittenderne). Det er sidste Dag i Skoleaaret — for Eder Skoleaarenes sidste Dag. Have nu end alle Eders Lærere ærlig stræbt for, at Skolen kunde være Eder et godt Sted til Hygge og Trivsel, til Dannelse for Hoved og Hjærte, og paa mange Punkter set glædelige Frugter af deres Bestræbelser, vide vi jo dog alle, at Digteren har Ret, naar han siger:

Til Hjem blev Skolen ikke gjort;
 Nej, den er kun en hvælvet Port
 Til Livets aabne Land.

Og Livets aabne Land ligger nu for Eder, der møde de frie Udsigter og den frie Tumleplads for Individualitetens forskellige Krav, men dette aabne Land er ikke blot en Have med Blomsterduft og Fuglesang: det er ogsaa for Enhver af Eder en Stridsmark, en Kampplads. Der skal kæmpes med Alvor og Ihærdighed mod hvad I maatte finde ikke er i Eder selv, som det skulde være, saa I fortsætte det begyndte Optragelsens Værk ved Selvtugt og Selvave; der skal kæmpes mod meget af det, der lokker og drager i Verden udenfor, mod det, der kalder med de urene Røster; der skal kæmpes til Forøgelse af Kundskab og Færdigheder, kæmpes i det praktiske Liv mod Besværligheder og Hindringer, for at Eders Arbejde, paa hvilke Steder det end falder, kan blive til Gavn og Glæde for de Enkelte og for Samfundet; der skal kæmpes mod Ligeegyldighed og Spot, mod Ironiens udhulende Magt, mod Idealitetens Fjender, der kun ville erkjende for virkeligt, hvad der kan gribes med Haanden; der skal kæmpes mod Anfægtelser indenfra og Indsigelser og Tvivl udenfra om det Hellige, om Troens dybeste Sandheder, hvortil Hjertet maa knytte sig fromt og inderligt, om det ikke skal forsage. Gid det da i alle Forhold maa kjendes paa Eder, at vor Skole har været Eder »en hvælvet Port«, at den høj og løftet, lys og stærk og let har hvælvet sig over sine Fostersønner til Udvikling af et Liv, der ikke taber sig i Dyndet eller i Døgnets Sysse!

Ved Skyttefesten i Maribo

den 27de September 1874.

»Og dejlig vi finde den blommede Mark i det bølgende Hav«. Vort Fædreland, vor Moder! Dette Ord

bringer Hjærtet uvilkaarligt til at banke stærkere, thi det bærer med sig i Følge den rige Sum af alt, hvad vi lærte at elske paa denne Jord, den lille Plet, hvor vor Vugge stod, det Sprog, hvori vort Hjærte former sin Bøn og Aanden sin Tanke, den Natur, der mildt og blødt og farverigt med Bøgens Krone, med Smaablomsterne paa Mark og i Skov, med de bugnende Agre, med Bølgens Krusninger slutter sig som det velkjendte til Stemningerne i vort eget Indre, den rige Skat af Fædrenes Bedrifter, af vore Mødres Viser og Digternes Sange, Minderne fra de gamle Dage og fra vor egen Livstid, Banneret med det hvide Kors i den røde Dug og Skjoldet med Hjærterne og de springende Løver — ja dér ønske vi ogsaa at engang vor Grav skal redes, i Danmarks Moderskjød. Og den Fest, hvortil vi i Dag ere samlede, fører jo Tanken uvilkaarlig hen paa Fædrelandet, thi det er dog først og fremmest for Fædrelandets Skyld, at Skytterne øve deres Idræt, og derfor endte ogsaa Skyttesangen, som vi istemmede for lidt siden, med et »Leve Danmark, vor Moder!« Men skal dette være noget mere end et klingende Ord, saa gjælder det fornemmelig, at vi alle stræbe at være trofaste Sønner af hende, vi kalde vor Moder. Her spørges ikke, om Du er Venstre- eller Højremand — det have vi da lært ved den Exercits, vi have gennemgaaet, at skal man komme ordentlig frem, maa Venstre-Højre, Venstre-Højre følget kjönt Side om Side, og skal Kuglen træffe Maalet, saa maa venstre og højre Haand forinden hjælpes ad i broderlig Forening. Enige maa, naar det gjælder, Sønnerne være i deres Kjærlighed til Moderen. Men denne Kjærlighed maa være i Frihed. I Frihedens Luft er let at aande, der er Aandskraften levende, Haanden rede og Foden villig, der er det Lysten, som driver Gjerningen frem, der giver Hjærtet sig hen aabent og frejdigt, der gjøres ikke smaaligt op, om Lønne ogsaa stemmer til Punkt og Prikke med Arbejdet, om der følger Gjengæld paa hvad der er ydet; Kjærligheden i Frihed

sidder ikke med Regnebrædtet i Haand, den giver og handler af en indre Tilskyndelse, den er glad ved at give og ofre, ofre af sit Gods, sine Kræfter, sin Tid, ja ofre selv Livet, om det kræves, for den elskede Moder.

Men Sønnens Kjærlighed til Moderen maa ogsaa være i Lydighed, at han ikke i Frihedsrusen sætter sin Egenvilje til Dommer, sætter sin egen Magt som Maalet. Trællen, den ufri, oplæres til at lystre, flytte sin Fod og bøje sin Nakke efter Herskerens Godtbefindende; den fri Mand aver sig selv til at lyde, til at bøje sin Vilje, fordi han erkjender Lovens Ret hos den, der byder i Kraft af Loven. Og den gode Söns Lydighed viser sig i Troskab mod sin Moders Vilje. Som fri Mand hjælper han til, at Frihedens livsvækkende Aandepust kan trænge ind paa alle Livets Omraader, han ønsker jo »Frihed for alt hvad der stammer fra Aand«, men han glemmer ikke Ærbødigheden mod det, der fortjener at agtes, det der har Lovens Ret. Han omstyrter ikke for at smigre sin egen Opfindsomhed eller følge sine egne Luner eller gjøre sig folkelig som Gjenstand for Mængdens Tilbedelse, men med Besindighed gjør han sit til, at Baand, der maatte snære, blive løsnede, ikke huggede over eller skaarne med den skarpe Kniv. Han erkjender Tugtens Betydning og anvender Tugten mod sig selv, netop fordi han som ægtefødt Barn af Friheden ikke vil gjøre sig til Træl selv af sine egne Lyster.

Maatte det nu paa denne Maade, i Frihed og i Lydighed lykkes os alle at vise os som gode Sønner af vor fælles Moder, enten det gjælder Fredens stille Gjærning, eller Öjeblikket kommer, da det lyder: Dannemark er stedt i Nød, kalder sine Sønner! Med dette Ønske beder jeg Dem alle deltage med mig i et »Leve vort Fædreland, Danmark, vor Moder!«

Ved Skoleballet

den 17de Januar 1875.

Lad mig nu til min Tak for Skaalen føje dette, at jeg har fornøjet mig over den Sang, vi nylig have sunget, fordi man gjennem de spøgende Ord mærker Studentens Hjærtelag, mærker, at han har noget tilovers for sin gamle Skole, at der mellem den og ham er knyttet et sympathetisk Baand, som rækker vidt ud over Skolebænkens Længde. Det er dog nok egentlig slet ikke saa galt at gaa i Skole — ja, jeg mener ikke Skolen saadan til Søndagsbrug som i Aften, jeg tænker paa en af de sædvanlige Sögnedage med dens Lektier og Stile, men ogsaa med dens Gemytsliv, Leg og Spøg og fælles Interesser mellem Kammerater, med dens Glæde over at lære og vide noget og at se Syner og Billeder rulles op for Fantasien, alt mens man læser og hører. Det er en ensidig Betragtning, der har stillet Skolen og Livet op som Modsætninger til hinanden; Skolen har altid hørt med til Livet, og det vil den vedblive med trods Alverdens Revolutioner og Omvæltninger, saa længe som der er Börn til og noget at lære. Skolen hører med til Livet, og der er da lykkeligvis ogsaa Liv i Skolen, Skolemændenes Syssel er dog ikke at være bestalter Dødgavere og Ligbærere, selv om deres Virkeplads med et Udtryk, som skal være noget rigtig fælt, kaldes den sorte Skole. Vi tør trøstigt, selv hvor Terpsichore, som i Aften, er Festens Muse, smykke vor Væg med morsomme Fremstillinger af Urania og Klio, fordi vi vide, at lidt baade af den himmelske og af den verdslig-historiske Videnskab kommer til sin Ret i vor daglige Dont mellem Skolens Vægge. Og naar De se de komiske Billeder af Kunstens 7 store Hovedretninger, Poesi og Musik, Maleri og Skulptur, Arithmetik og Architectur osv. i vor Festsal, saa er Meningen dermed ikke, at vi lære vore Elever at gjøre Kunster, men at det,

der er Menneskeandens store Fælleseje i Videnskab og Kunst, ogsaa kommer til Omtale indenfor Skolens Mure, dog jævnt og fatteligt, saa den Unge kan gribe det, netop fordi Skolen hører med til Livet. Men én Kunst er der endnu, den 8de, der ogsaa har faaet sit Skjold i Salen, fordi det er en stormægtig Kunst, der spiller en overmaade betydelig Rolle i Verdenslivet, den hedder Humbug, men den er os for vanskelig, det er et Slags Trolderi, en Öjenforblændelse med glimrende Farver og prunkende Udstyrelse — den tør vi ikke indlade os paa; vi foretrække at sætte det lille Ord Sandhed paa vor Fane, i Sandhedens Aand stræbe vi at naa til Maalet. Jeg tömmer mit Glas og beder Dem deltage med mig i en Skaal for Enhver, der i Skolen med Ærlighed og Sandhed stræber efter at tilegne sig lidt af Videnskabens og Kunstens herlige Skatte, — men ikke dyrker den 8de Kunst.

Ved Skoleballet

den 23de Januar 1876.

Min unge Ven derhenne har med hjærtelige Ord bragt mig en Hilsen i Skolens Navn; jeg takker baade ham og dem, paa hvis Vegne han har talt. Det er vel menneskeligt, at man gjerne vil være lidt afholdt af sine Omgivelser, og for en gammel Skolemester, der nok en Gang imellem kan have et alvorligt Ord at tale til sin unge Kreds, gjør det godt at se Kjendetegn paa, at det ogsaa er gaaet op for de Unge, at han hører dem til ikke blot med sin daglige Tanke, med det belærende og tilrettevisende Ord, men ogsaa med sit Hjærte.

Der er en Ytring, som en Gang blev henvendt til mig, og jeg blev mindet om den, da jeg igaar Aftes saå de danske Faner og Flag hæftes op til Smykke for vor Festsal. En Mand sagde nemlig til mig i en Samtale: »En Skolemester er dog i Grunden en Slags General.«

Aa ja saamæn, saadant et lille Stykke General, som jo ogsaa laver Udkast til sine Felttog i Form af Schema og Læseplan, færdes daglig opmuntrende og formanende mellem sine Tropper og glæder sig inderlig ved at kunne føre dem til Sejren, til Kundskabernes og Opdragelsens Maal. Men om Generalen skal udrette noget, det beror væsentlig paa den Aand, der er i hans Hær. Og ser jeg nu ud over min lille Hær, kan jeg ikke andet end ønske den at være besjælet af den samme Aand, der har udmærket vor danske Armé, hvor den har havt noget stort at udrette — lad mig nævne Navne som Bov og Oversø, Fredericia og Isted, Mysunde og Frederiksstad, lad mig nævne Helgoland. Ja selv Danevirke og Dyp-pel har midt i de mørke Billeder lyse Træk at fremvise af denne Aand, af disse Egenskaber, der tilhøre vort Folk og forhaabentlig igjen ville komme til Syne, naar de Rustpletter guides af, som Nutidens Ævl og Kjævl har sat paa dets Skjold — jeg mener Lydighed, naar Ordren er given, vel ikke nogen stærkt flammende Begejstring, men trofast Pligttopfyldelse, naar det gjælder, og Udholdenhed, naar det kniber, og saa en Gemytlighed, et Lune, et jævnt godt Humør, som fortæller, at vi efter 1½ Hundred Aar ikke have glemt vor Holberg. Med Ønsket om, at denne danske Aand ikke maa svingte i den lille Hær, som samles Aar efter Aar inden disse gamle røde Mure, udbringer jeg en Skaal for vor Skoles Disciple!

Ved Julelovsang

den 23de December 1876.

Epistelen for i Morgen af Paulus' Brev til Indbyggerne i Philippi begynder med de Ord: »Glæder Eder i Herren, glæder Eder!« Og efter Opfordringen til at løfte Sindet til Gud med Paakaldelse, Bøn og Taksigelse tilføjer han: »og Guds Fred, som overgaar al Forstand,

skal bevare Eders Hjærter og Tanker i Christo Jesu.« Det er Ord, der saa ganske slutte sig til Julestemningens Fred paa Jord, Fryd paa Jord; ogsaa i Engelenes Julebud lyder det jo: »Se, jeg forkynder Eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket«, og fra den himmelske Hærskare høre vi Lovsangen: »Ære være Gud i det højeste og Fred paa Jorden!« Lad os da alle holde fast paa dette: Uden Glæden i Christus findes ikke Freden, den Fred, hvorefter enhver ligger, gammel og ung, der har prøvet de urolige Bølgeslag, det være sig paa det stormende Verdenshav eller paa de smaa Søer, i det daglige Livs snævrere Kredse og i hvers eget Hjærte. Men det er jo netop Betydningen af vore kristelige Fester, at vi trods alt hvad der tynger og trykker, trods Synd og Savn og Kummer kunne sige og modtage Ønsket om en glædelig Fest, at vi saaledes tør bære alle vore Sorger frem i Julelysets Skjær, forvissede om, at der er en Fred og Hvile at finde, som ikke fattes af den, der kun maaler Glæden efter sine verdslige Attraaer, sine daglige Begjæringer. — Christus ene kan sige: »Min Fred giver jeg Eder, jeg giver ikke som Verden giver.« Og naar vi da føle os glade ved at give og modtage Julegaver, ved den hyggelige Fred i den lune, oplyste Stue ved Juletid, saa glemme vi ikke, at denne Glæde faar dog først sin rette Indvielse, naar den bæres af den Glæde, der i Julenatten fødtes for alt Folk, og at Freden mellem dem, der føle sig knyttede til hverandre, ikke er bunden med det rette Baand, naar det ikke er den Gudsfred, der holder Hjærtet og Tanken fast ved Christus Jesus. Dette ville vi huske paa, naar vi atter i Dag med hverandre læse og høre det velsignede Ord om vor Frelzers Fødsel.

Til Dimittenderne

den 14de Juli 1877.

Naar en af vore Kjære staar i Begreb med at tiltræde en Rejse, er det saa almindeligt et Spørgsmaal: Har han faaet alting med, er han ogsaa fuldt udrustet? — Fuldt rustet! et stort Ord, for saa vidt det hele Liv bør være en Stræben efter at kunne gaa fuldt rustet, fuldt beredt herfra.

Men lade vi Tanken dvæle ved de snævrere Forhold, Skolens lille begrænsede Verden, saa er der noget, som vi af Hjærtet ville ønske ikke maa savnes i Eders Udstyr til Rejsen. Det er den Sans for Idealiteten, som fører til ikke blot at fæste Öjet til Foden, der skal flytte sig i Gangen, men at løfte det mod Lyset, der skal betegne os Vejen. Livet kræver Gjærning, og Gjærningen er ikke en Leg, en Dans; skal vor Tilværelse være mere end en Skumboble, maa Alvoren være deri; men den sande Alvor, som ikke taber Aandsmagten, Idealiteten af Syne, medfører en Spændkraft, der holder os oppe i Kampen mod Livets Hindringer og Tryk.

Dog Alvoren er ikke Kulde, den forliges godt med det varme Hjærte. Gid det maa lykkes Eder at holde fast paa Hjærtets Varme («fra Hjærtet udgaar Livet»), det glade Sind, det taknemmelig ihukommende Sind, det der bringer den sunde, muntre, harmfri Latter, det lyse, milde Smil, lifligt og kvægende at se paa et Menneskeansigt som Solstraalens Blink over Havfladens Krusninger. Hvor forskjelligt er dog dette fra det spottende, haanlige Smil («Spot er en Urt, der gror paa Kjærligheds Grav») med sit Gjenskin af Selvfølelsen, af den tilsyneladende Aandsoverlegenhed, og dog saa ofte kun et Spejlbillede af Tomhed i Sjælen, af Harme over at mærke Begejstring hos andre, hvor man selv kun kan finde Alt saa hverdagsagtigt, saa pikantløst.

Men fremfor noget andet, stræber at bevare det gudhengivne Sind, der i Alt, hvad der times et Men-

neske, erkjender Tilskikkelser af en Faderhaand. Skolens faste Mure hegne om dens eget lille Samfund, og Verdenslivets stærke Modsætninger mærkes mindre derinde; men paa Vandringen derude ville I snart gjøre Bekjendtskab med de kampberedte Fylkinger paa Aandens og Tankens forskjellige Omraader. Det siges Eder dér, hvad ogsaa vi maa istemme: »Søg Sandheden, det er først Sandhedens Erkjendelse, der gjør fri«, men saa føje vi dertil: Glemmer dog ikke, at den rene, guddommelige Sandhed stiger højt op over det fattige Menneskevid; hverken den spidsfindige Kløgt eller den verdslige Pilatusaand kan gribe Sandhedens Væsen. Gud være med Eder paa Vandringen! Glemmer ikke at bede; med Gud er der banet Vej for Enhver, selv gjennem Tjørnekrat og over de skarpe Stene!

Universitetsjubilæets Iste Morgen

den 4de Juni 1879.

Kirken den er et gammelt Hus — den er Guds egen Indstiftelse, Helligaandens Værk. Men i Ly af Guds Tempel har Menneskehaand rejst det lavere Hus, Lærdomstempleet, der ogsaa tør blive Gjenstand for Ærbødighed og Tak, naar den Aand, som raader derinde, ikke er vegen bort fra Guds Aand, naar Lærdommen, som meddeles der, ikke er bleven til den Kundskab, der kun gjør opblæst. Talrige Skarer drage i Dag til Guds Hus, til den store Kirkebygning i Hovedstaden, Skarer af Unge og Gamle, som føle, at de have noget at takke for ved hvad der er blevet dem til Del paa Videnskabens Højskole; de have ikke glemt, at de fra Høresalene i den Bygning, hvis Indgang prydes med Ørneus Billed, baade have hentet Øvelse i Vingernes Flugt og Skærpelse af Øjet, der søger Lyset, caelestem aspiciit lucem. I den katholske Tid vilde disse Ord have sagt, at Dan-

nelsen paa Universitetet væsentlig gik ud paa at skabe Theologer og øve til Kamp paa Dogmatikens Enemærker. Nu derimod staa disse smukke Ord der som et Sindbillede paa, at Videnskaben i sin Stræben efter Klarhed ikke glemmer, at det rette, det rene Lys er den høje, himmelske Sandhed, ikke Menneskepaafund, ikke vilde Sofismer eller døde Tankeformer, men en Udstraaing af Ham, der selv er Vejen, Sandheden og Livet. I vor lille Kreds, for hvilken Universitetsdannelsen jo ikke ligger fjærn, for os ældre som Fortid, for mange af Eder som en Fremtid, hvortil Haabet peger, ville vi da ogsaa slutte os med vore Tanker til det store Kor derinde i Bön og Ønske om, at Videnskabens Liv bestandig maa voxe en frodig Væxt i vort Fædreland og ved vor Höjskole, at Lysets og Sandhedens Aand maa være den, der gennemstrømmer og udgaar fra hine Sale, og at den unge Slægt, der Aar efter Aar samles derinde, maa fornemme, at den i Tankens Klarhed og Aandens Berigelse vinder en Skat, som sætter den i Stand til at kæmpe for Livets højere Interesser, men ogsaa gjør det til Pligt for den at føre Sandhedens Sag med Troskab og Iver paa de Livsbaner, hvortil Vorherre vil kalde den!

Til Dimittenderne

den 14de Juli 1879.

Saa er da det Öjeblik kommet, som I have set hen til med Længsel og Forhaabning, med den Anelsens ubestemte Fornemmelser, der fylde Sjælen, naar det stunder mod de forventede Frihedsdage. Og hvor naturlig er ikke denne Følelse! Der er en sjælden liflig Klang i Ordet Frihed. Det er som en frisk Luftning fra højere Egne, der bringer Brystet til at udvide sig, Hjærtet til at svulme; den Frie kan jo selv træffe sit Valg, vælge sin Syssel, sine Studier og Livsformer, vælge

Tiden til Gjerning og Tiden til Hvile, vælge sine Venner blandt en større Kreds end den, der samledes paa de samme Skolebænke. Saa drag da Aande fuldt og frejdigt og jublende i den nye Luft! Vi forstaa den saa godt, denne Vederkvægelse, og unde Eder den i al Oprigtighed; I se jo, hvorledes de gamle Akademikere, naar Forholdene tillade det, samles til Møde efter 25, 40, 50 Aars Forløb for at nyde hin Frihedsfølelse om igjen og forny dens Minder.

Men lad da ogsaa en gammel Ven, der af Hjærtet vil Eder vel, give Eder et Advarselens Ord med paa Vejen.

Det er ikke blot paa det politiske Omraade, at Frihedens ædle Navn saa ofte bliver misbrugt til at tjene Egoismens og Egennyttens lave Formaal. I ville træffe Frihedsmænd, der hviske Eder i Øret: »Læg dog det regelbundne Arbejde til Side; Menneskeaanden skal ikke være som en Myre eller som et Trældyr, den skal være som den flagrende Sommerfugl, rede til at forlyste sig i Verdens straalende Sollys for da at sætte sig og suge Saft af hver Blomst, den selv tykkes om, snart en, snart en anden.« Husker da paa, at det flittige Arbejde kræves af os ikke blot for at tilfredsstille det jordiske Behov, for at skaffe det timelige Udkomme, ikke blot som et Middel til Erfaring og Indsigt; nej, men deri, at Sindet fæstes til en bestemt Gjerning, at Tanken optugtes og Viljen øves i Forsagelse, ligger en Magt, som modner for et højere Liv. Det er ikke blot en Rimklang, der har knyttet ora og labora, bed og arbejd, til hinanden.

Og saa ville I træffe Frihedens Ordførere, der fortælle Eder, at »Samfundet har overlevet sig selv, dets Former og Regler paa de verdslige og aandelige, de kirkelige og sædelige Enemærker have ikke længere Bestand; det er Individets Enkeltvilje, hvorpaa det kommer an«. Og atter vil man sige Eder: »Bort med Idealitetens Taagebilleder, med Drømmene om den usynlige

Verden — kun det Reelle har Værd!« Eller: »Bort med Ydmyghedens og Lydighedens Aand, med Auktoretens Tryk, med Sædelighedslovens Baand; den frie Menneskelighed, og dette er jo den rette Humanitet, har sine Krav og sin Ret, højere selv end den religiøse Tro, og i Kraft af denne frie Menneskelighed skal Menneskeaanden udvikle sig til sin Bestemmelse.« Husker da paa, at det højeste, et Menneske kan stræbe efter, det er at blive et ret Guds Barn, saa vist som Jordelivet ikke er Tilværelsens Endemaal. Glemmer ikke det lille Ord af Paulus i 2det Korinthiebrev, saa simpelt og dog saa uendelig dybt: »Hvor Herrens Aand er, der er Frihed«, men Herrens Aand er ikke den spillende menneskelige Aandrighed, ikke Mennesketankens og Menneskeklogets Tronsættelse, det er Sandhedens og Kjærlighedens Aand, og denne Kjærlighed er ikke Egenkjærligheden, Selvfølelsen, den menneskelige Forfængelighed og Hovmod — nej, det store Kjærlighedsbud er alle Dage det samme, det evig uforanderlige: Du skal elske Herren, din Gud, og Du skal elske din Næste som Dig selv!

Og hermed har jeg talt mit Afskedsord til Eder. Tak for enhver Hengivenhedsytring fra Eders Side mod os, Eders Lærere og Vejledere, Tak for hver en Gang I have formaaet at hjælpe Eders yngre Kammerater fremad paa den gode Vej! Gid Eders Livsvandring maa føres i Vor Herres Aand, Han være Eders Hjælp i al Jer Sorg, Jert Værn i hver en Fare!

Ved Skolens første Morgentime

den 2den Juni 1882.

For 10 Aar siden var vor Skole den daglige Virkeplads for en højtbegavet, mandig og ædel Personlighed, der igaar er kaldt bort fra denne Verden. Ingen af

Eder har hørt til Professor Caspar Paludan-Müllers Disciple, men de, der have nydt godt af hans klare, vækkende Undervisning, og de, der som Medlærere i en Række af Aar havde staaet ved hans Side, de vêd, at han var en Skolemand som kun faa. I 19 Aar holdt han denne Skoles Ror med fast Haand og sikkert Öje, med Syn for dens Maal og for Vejen, ad hvilken det skulde naas; det er ikke nogen lille Kreds, der i den Tid har lært at kjende og skatte ham. Men til Steder, hvor den personlige Meddelelse ikke rækker hen, flyver det trykte Ord, og mange ere saaledes de, der have beundret hans ejendommelige, kraftige Stil i den historiske Fortælling, hans Skarpsindighed som Gransker, hans Stræben efter bestandig i Videnskaben som i Livet at finde og fremstille Sandheden. — Gjennem 77 Aar opleves mange Sorger og Tab, der tyngte smerteligt paa et varmt følende Hjærte; blandt de store Glæder, Gud forundte ham, var den, endnu med den ældre Mands rige Erfaring at kunne forske i den Videnskab, han havde kjær, og at kunne nedlægge Frugterne deraf i værdifulde Skrifter, at bevare sin fulde Aandskraft til det sidste, og at gaa bort fra denne Jord og de Kjære i Hjemmet efter kun faa Timers Sygeleje. — Professor Paludan-Müllers højtagnede Minde vil bestandig bevares i taknemmelig Erindring ved Nykjøbing Skole.

Ved Skoleaarets Slutning

den 14de Juli 1882.

Biskop Mynster siger et Steds i et Formaningsord henvendt til Ungdommen: »Det er dog først Arbejdet, der giver Ret til Livets øvrige Goder og giver dem deres fulde Lyst; det er først Arbejdet, der giver Livet dets rette Værd og Betydning og bringer den rette Tilfredshed i vort Sind.« Han havde i sit lange Livsløbs

de mange Arbejdsdage havt rig Lejlighed til at godtgjøre, at han besad Forstand paa Livets mangehaande Gjerninger, men han var derhos fuldt ud en Ideens Mand, saa hans Ord vel ere værd at agte paa. Vi høre saa ofte fra de forskjelligste Sider om Arbejdets Møje og Besvær; lykkeligt da, at vi med lige saa god Ret tør tale om Arbejdets Velsignelse. Der ligger i Arbejdet en Realitetens Magt — lad os ikke glemme det i en Tid, hvor saa mangen en usund Ytring bæres frem for os om Realismens Ret og Betydning —, en Realitetens Magt til at holde borte fra værdiløse Forlystelsers Gjøglet over Mosegrunden, en Realitetens Magt til at gjenoplive og styrke det sorgfyldte Sind, men fremfor alt en Realitetens velsignelsesrige Magt, fordi det i Steden for Ørkesløshedens Slappelse og Tomhed sætter et Maal og samler, spænder Sjælekræfterne til at naa dette — og i Virksomheden mod et ædelt Maal ligger gjemt ikke blot en Sjælevæxt, men ogsaa en Sjæleglæde. Nu er det vel saa, at Pligtens Bud, ogsaa dette »Du skal arbejde« henvender sig til den Enkelte (Du er Manden), men den Enkelte styrkes vidunderlig i sin Gjerning ved Følelsen af det Fællesskab, der bestaar mellem ham og de Mange, der før ham have været eller endnu ere med ham paa Vejen; han véd sig som Individ, men samtidig, om jeg saa maa sige, som Led af en Menighed. Det er en løftende Tanke at tilhøre et stort Folk, men dette er jo netop det ejendommelige ved Skolens stille Gjerning, at den, idet den efter Evne udvikler den Enkelte, stræber at berede de unge Sjæle til at blive Medlemmer af det store Folk, der søger at naa til Sandhedserkjendelse. Dette tør siges om Skolens hele Virksomhed, hvad enten Spørgsmaalet er om de exakte Videnskaber, hvor den strænge Syssel lettes ved Bevidstheden om, at Aarhundreders henfarne Slægter have hentet sig Uddannelse af Aanden gjennem disse Studier, eller Naturens rige Bog lukkes op for Öjet, og Tanken da dvæler ved de Mangfoldige,

som have böjet sig i Henrykkelse og Ærefrygt for Almagtens og Alvisdommens Aabenbarelse i det skabte, eller det gjælder Fortællingen om Menneskelivets Skæbner og den rige Næring for det Indre, som Slægt efter Slægt har vundet ved at trænge ind i Guds Førelser med Menneskeheden fra de fjærneste Tider, eller man følger Menneskeaadens Forskninger paa Sprogenes Omraade eller bliver bekjendt med Litteraturens Skatte, de skjønne, klare, kløgtige Tanker, de store Digtersyner, de fine Iagttagelser af det stille Liv i Menneskehjærtets Dyb og føler sig baaret op ved Bevidstheden om, at heri ligger et kosteligt Fælleseje saavel for Generationerne, der have været, som for dem, der ere og fremtidig skulle vorde. Og lad mig saa sluttelig nævne de hellige Sandheder. Dagslyset skal falde fra Siden ind i Skolestuen, det er en gammel, vel kjendt Regel, men aabner Skolestuen sig ikke for Lyset fra oven, saa kan vel det blændende Skjær være tilstede, men den Magt, der i fuld Sandhed er den varmende, livsskabende og beaadende, fornemmes ikke. Gid Lyset fra oven aldrig maa slukkes for Eder!

Ved Julelovsang

den 23de December 1882.

Atter staa vi nær ved de livsalige Dage, Festen til Mindé om

Julenat, da vor Herre blev fød,
da Lyset sig tændte i Mørkets Skjød.

Der er et gammelt Ord, som siger: »Det er godt at være Barn om Julen.« Ja, Julen er Barneglædens Tid, den er fremfor enhver anden Højtid Börnenes og Hjemmets Fest. Derfor pyntes Rigmands Hus saavel som Fattigmands lille Stue efter Evne med Lys og Grønt, med Blomster og Frugter, med Festbord og Gaver, alle søge paa bedste Maade at gjøre det godt og for-

nøjeligt for Börnene, at være glade med Börnene og glade som Börn, mens ethvert godt Barn saa gjerne vil bidrage hvad det formaar til Faders og Moders Glæde, at de maa kunne se paa det med rigtig milde, kjærlige Øjne. Julen er Barneglædens Tid, Glæden over Barn Jesus, at efter Guds Kjærlighedstanke fødtes han til Verden, der havde Frelse at bringe til hver Menneskesjæl, som vilde lade sig frelse, han, hvis Komme Slægter havde sukket efter i usigelig Længsel, det Barn, der ved sin Fødsel blev hilset med Jubelsang af Englenes Hærskarer og tilbedt baade af Hyrder og af Vismænd. Julen er Barneglædens Tid, thi dette Barn har forhvervet os Börneret og Börnenavn hos Gud, Herren er bleven os alle den naadige Fader, til hvem vi tør komme med Barnehjærtets Tillid, forvissede om, at han ikke vil forskyde os, naar vi vende os til ham i Bøn af et troende og angergivent Sind.

Og saa skal vor sidste Gjerning med hverandre i det gamle Aar være Lov og Pris til Gud for det velsignede Julebud.

I Belønningsforeningen for Tyender

den 27de December 1882.

Naar jeg i Dag ved vor første offentlige Sammenkomst byder Dem alle et hjærteligt Velkommen, et »Vel mødt i vor nye Samfundskreds«, da beder jeg Dem i denne Hilsen se en Udtalelse af Glæde over, at den Sag, der har givet Anledning til Stiftelsen af vor Forening, har fundet god Tilslutning i vor Bys Befolkning og vakt Interesse i mangt et Hjem. I sig selv er Sagen sikkert ogsaa en af dem, der fortjene at agtes paa, at støttes og fremmes. Vor Forening har vel sit eget Navn, men hverken nogen Fane eller noget Skjold; skulde den have saadanne Mærker for at betegne, hvad den har samlet

sig om, burde der paa Fanen staa som Indskrift »Troskab« og paa Skjoldet »Gjensidig Velvilje.« Troskaben er den ligefremme Betingelse for ethvert sundt og godt Tjenesteforhold, Troskab i det store og i det smaa, Troskab i Anvendelsen af Tid og Kræfter, i Pengesager og i Husgjerningen, hensynsfuld Omtanke og Omhyggelighed ved Udførelsen af den daglige Dont og ved Tilsynet med det betroede, Villighed til at udrette, hvad indtræffende Omstændigheder maatte kræve, selv om det ikke er slaaet fast ved Kontraktens bindende Ord, en redebøn Haandsrækning, der ikke strax fordrer sin Lön i en Pengegave. Troskaben stiller ikke Rettigheden oven over Pligten.

«Troskab, er den ellers ægte,
elsker Hjærtets stille Fred»

hedder det i den gamle Psalmee, og denne Hjærtets stille Tilfredshed naas jo kun gjennem Selvfornægtelse, ikke ved Selvophøjelse. — Hvad jeg nævnte som Skjoldets Indskrift, er ikke mindre væsentligt; det er netop det betydningsfulde ved vor Forening, at den bringer mangen en Husbond og Madmoder til at tænke paa, hvad der kan og skal gjøres for at fremkalde og befæste den gjensidige Velvilje. Vi trænge alle, enten vi ere stillede paa det højere eller lavere Stade i Samfundet, til Overbærenhed; vi vide, at vi ikke have faaet vor Plads i Verden for at søge vort Eget, men at der hviler et Ansvar paa os for vor Adfærd mod dem, med hvem vi vandre ad Livsvejen. Vente vi Omhu af vort Tyende, have vi ogsaa at bære Omhu for dets sjælelige og legemlige Vel. Fuldkommenhed finde vi hverken hos os selv eller vore Medmennesker, men dertil skal der arbejdes under den daglige Samværen, at man uden smaalig at hænge sig i mindre heldige Enkeltheder faar sit Öje opladt for hvad godt og hæderligt der er hos Enhver og hvorledes dette kan plejes og udvikles. Et ubetænksomt Ord bør ikke strax være Anledning til et Brud; under den fortsatte Samvirken som Bydende og Lydende skal

man lære at rette sig efter hverandre, derudaf voxer Tilfredsstillelse i Samlivet baade for Herskab og Tjenestefolk, og det vide vi jo, det kommer i vort Liv ikke blot an paa Gjerningen, der øves, men fornemmelig paa Sindelaget, hvormed den øves.

Vi ere endnu i Julefestens Tid, saa tör jeg vel ogsaa ud fra Festdagens Stemning minde om, at fastest og inderligst bliver det Husliv, der bygges paa kristelig Grundvold; Gudsordet skal jo dog ikke forstumme, om end Verdensrøsterne ere saa mange og saa stærke.

Til Dimittenderne

den 14de Juli 1883.

Den bekjendte franske Forfatter Michelet har skrevet en interessant lille Bog om Fuglene, deres Liv og Sang og Færden — han kalder den simpelthen L'oiseau. Og paa Titelbladet staar som Motto de to Ord: des ailes! Vinger. Saa kort og dog saa indholdsrigt! Det fører Tanken hen til det, der frigjør og løfter, til den lette Skabning, hvis Liv ikke er bundet til Jordsmonnet og den flade Mark, men stræber mod den høje Himmel. Fremad og opad — dermed er Vingens Gjerning betegnet.

Og siger jeg nu: Vingen er for Eder Studenternavnet, hvad finder jeg saa deri?

Først Frihedsfølelsen. Skolelivet medfører Tryk og Baand, som ogsaa I maa have følt, det kan ikke være anderledes. Men jeg er overbevist om, at I tillige have erkjendt, at her ikke øvedes et Tryk for at kue Eder i Udviklingen, men for, alt mens Vingen voxede, at vænne Eder til en fast Plan, en regelret Stadighed, der kunde hjælpe Eder til siden at styre Farten med Sikkerhed efter et bestemt, ædelt Maal, at ikke Eders Liv skulde blive en letsindig Flagren fra Blomst til Blomst.

Dernæst Ungdomsmødet. I kjende de smukke Linier:

Ynglingasinet sin örvinge spänner
famnande jorden och famnande skyn,

men tager Eder vel i Agt, at Modet, det skjønne, kjække, frejdige Mod, som saa godt anstaar den unge Mand og forvandler Stemning og Ord til Daad, ikke bliver til Overmod — »altid frejdig, naar Du gaar Veje, Gud tør kjende!«

Og endelig Syn og Sans for det Ideale. Netop jo højere Realisme og Materialisme i vor Tid hæver Hovedet og Røsten, gjælder det at bevare sit Öje klart og sit Hjærte aabent til at se og fange Idealets Lysstraaler.

Men have I forstaaet, hvorledes Vingen bærer ikke blot fremad, men ogsaa opad, saa ville I ogsaa fatte Betydningen af, at Digteren, hvis Sang vi nu skulle synge med hverandre til Afsked, med »opad« forener »hjemad«, paa Vej mod det evige Kjærlighedens Hjem, hvortil vi længes og hvorpaa vi haabe for alle dem, der have Jesus Christus kjær.

Ved Skoleaarets Begyndelse

den 20de August 1883.

Fritiden er til Ende, Skoleklokken kalder os sammen igjen. Der er Alvor i dens Røst: den maner til ærlig og trofast Pligtopfyldelse for Samvittighedens Skyld, til en stadig fortsat, daglig gjenoptagen Gjærning, hvorunder man ikke maa blive træt. Men »Alvor og Gammen kan jo godt tilsammen« siger det gamle Ord, og saaledes er der ogsaa selv i denne alvorlige Lyd en fornøjelig Klang, for saa vidt ethvert vel udført redeligt og hæderligt Arbejde bringer med sig en Glæde, der langt opvejer Arbejdets Besvær. Gid vi nu ret i fuldt Maal alle, gamle og unge, maatte smage denne Glæde ved Arbejdet, og — Vorherre have Glæde af os og vor Gjærning!

Ved Højremødet i Maribo

den 2den September 1883.

De smukke Vers, vi nu have sunget, bære den Digters Navn, som man i særlig Forstand har kaldet Sønderjyllands Sanger. Og selv i denne Sang, hvor han forherliger den danske Kvinde med det inderlige, trofaste Sind og det kjærlige Hjærte, klinge Toner, som uvilkaarlig føre vor Tanke hen til Danmarks, vor Moders kjære savnede Datter Sønderjylland. Er det ikke, som vare disse Linier skrevne netop om hende:

Hun kan fatte Fædrelandets Smerte —

Hun har hellig Styrke til at væрге

om den dyre Skat —

Thi hun har den Tro, der flytter Bjærge,

og det Haab, der svigter ingen Tid.

Dag efter Dag føres Kampen derovre for at væрге om den dyre Skat, om Moders Maal og Fædres Minder, om Sagn og Sange, som de ere voxede frem paa Danmarks Jordbund. Og hellig tør vel den Styrke kaldes, der holder ud i Kampen ikke for Guld og Livsnydelser og forfængelig Ære, men for Menneskets dybeste Interesser, for det, der giver Livet Værd og Tilværelsen Indhold. Men hvad der skaber og nærer denne hellige Styrke, det er Troen, den faste, urokkelige Tro paa, at Ret engang vil vorde Magt, og Haabet, det aldrig svigtende Haab om, at Udholdenhed tilsidst vinder Sejrens Krans, saa at de trofaste Sønner og Døtre, der nu maa tære Udlændigheds bitre Brød, igjen kunne faa Lov til at samles med os andre om vor Moders Arne og igjen se Danebrog vaje frit og frank over deres Hoveder. Se, for denne hellige Styrke, for denne Tro og dette Haab maa alle vi, der ikke kalde Fædrelandskjærlighed en tom Lyd eller en forældet Talemaade, bøje os i Anerkjendelse og dyb Ærbødighed, og med denne Følelse ville vi istemme et Leve for det danske Nordslavig, Sønderjyllands trofaste Sønner og Døtre!

Ved Skoleaarets Slutning

den 14de Juli 1884.

I bevægede Tider, hvor Kræfterne bryde sig mod hverandre, hvor visse Spørgsmaal og Æmner (det være sig af Æsthetiken, som Litteratur og Kunst, eller Politik, nationale eller religiøse Forhold) optage Allemands Tanker og Samtaler, fremkomme saa let Udtryk, der tilignes og føres om som Slagord fra Kredts til Kreds, selv om Betydningen ikke altid ret fattes af de Personer, der bruge dem. Et saadant Ord, som ofte vil møde Eder, mine unge Venner, i Skrift og Tale, er Selvstyre. Der er en Klang deri, som stemmer godt med Frihedsluftningerne. Ordet er af ung Alder, politisk af Herkomst; vore Fædre kjendte det ikke. Dets politiske Betydning skulle vi her ikke opholde os ved; vi skulle kun se, hvad der ligefrem ligger i Ordet og hvad det i og for sig er saa naturligt at stræbe efter, at nemlig Enhver, som er i Stand dertil, faar Lov til selv at styre for sit Eget, for det, der hører ham til, at Livet ikke fortaber sig i Trælleaandens Tjeneste. Men skal dette selv, som vi her have at gjøre med, ikke træde ud over sin rette Grænse, saa gjælder det om, at Følelsen af Selvansvaret voxer i samme Maal som Selvstyret, at man bliver sig fuldt bevidst, at Styrelsen ikke tør foregaa efter Indfald og Luner, men at man har et Regnskab at aflægge.

Men Ordet Selvstyre har efter sin S sammensætning ogsaa en anden Betydning: det indeholder Formaningen til at styre sig selv, tøjle og beherske det selviske. Og dette selviske er jo de egenkjærlige, egoistiske Drifter, der komme til Orde i Menneskelivet lige fra Barnets første »Mig det« eller »ikke ha'e det«, det er Lidenskabernes stærke Magter i Menneskesjælen, der skulle ledes saa, at de give sig tilkjende som Liv og Driftighed, men ikke ved at savne Tøjlen blive til titaniske Kræfter, der storme løs for at indtage Höjsædet.

Se, mine unge Venner, naar I da høre og læse om Selvstyret, da ville I tænke paa, at den aandelige Valgfrihed nu er Eders egen, at Skolens Magt, Lærernes hjælpende Haand ikke længer er tilrede for at ordne og lede Eders Livsgang, Eders daglige Arbejde; men da ville I heller ikke glemme, at med Frihedens kostelige Gave følger Ansvaret for den rette Brug af Friheden. Og naar I høre og læse om Selvstyret, da vil det, haabe vi, staa levende for Eders Sjæl, at til at kunne styre sig selv maa man søge Kraften i det Høje. »Vor egen Magt den er kun svag, let kan os Fjenden fælde«; Kampen undgaa vi ikke, Kampen udadtil, Kampen indadtil; Gud være lovet, at vi vide, hvor Styrken til Kampen er at finde. »Med et Fadervor i Pagt skal Du aldrig gyse.«

For Grundloven

den 8de April 1885.

»I otte og fyrre!« Det er ikke selve vort Grundlovsaar her er nævnt, nej, det er Fødselsaaret for den Aand, der satte sig Mærke ogsaa i vor Frihedslov. Hvor ofte have ikke vi ældre ret inderlig ønsket, at den unge Slægt kunde have oplevet hint Aar med den Løftelsens, Begejstringens Magt, der uvilkaarlig greb Sjælene og skabte Handlekraft og Daad. Frihedens Pust blæste Meget omkuld, som hidtil havde staaet, ikke som Følge af særlig indre Livskraft, men kun fordi det var det overleverede; ved den nye Tids Foraarsluftning kom Kræfter i Bevægelse, der gjorde det aabenbart, at endnu var vort Folk ikke vanslægtet fra dets ejendommelige Tænkesæt og Fortidens Hæder. Og hvad der kom saa herligt til Syne, hvad der blev til mer end en Drøm, det var den almindelige Følelse af Fællesskab ved at være Börn af én Moder, Börn, der gik med hverandre i Haand uden at kives, det var den

virksomme Fædrelandskjærlighed, det var Offervilligheden, det var Syn og Sans for noget Højere end egen Magt og egen Nydelse. »Folk og Drot og Land og By forstod saa dejligt hinanden«, siger Digteren; derfor var Kongen saa villig til at dele Magten med sit Folk, derfor blev Fædrelandets Forsvar en Fællessag for alle Landets Sønner, derfor blev Borgeren kjendt berettiget til at nyde samme Frihed som hans Nabo, af hvad Stand han end var, Frihed til Ordets Brug i Skrift og Tale, til at forenes og forsamle sig i lovligt Öjemed, Frihed i Hjemmet, Lighed for Loven, lige Adgang til Erhverv, til Undervisningens og Dannelsens Goder. Og man havde et idealt Syn paa Frihedens opdragende Magt, man frygtede ikke for at kalde Folket i videre Udstrækning end i noget andet Land sammen om Stemmebordet, man byggede vor Frihedslov paa Endrægtighedens, Samarbejdets, Overenskomstens Grundlag, man kunde ikke tænke sig en saadan Forvanskning af Folkekarakteren, at personligt Magtstræb skulde stilles højere end Hensyn til Statens Vel og Orden, eller at den folkekaarne Mand skulde betragte Opgivelsen af det Arbejde, hvortil han var kaldet netop ved at være kaaren, som en fortjenstlig Handling, hvoraf han endog turde prale. Der gaar igjennem vor Grundlov en ædel Tro paa Folkets sunde Sans og gode Vilje; derfor ere vi glade ved den, ville ikke miste den, ikke have den forandret, og derfor slutte vi os til Digterens Haab om, at under den »de Smaa maa blive større«, at man maa voxe sig fra Tanken om det lille Jeg til det større omfattende Syn paa hvad der tjener vort Fædrelands Tarv og Statens Bedste. Og saa ønske vi da af Hjærtet, at dette Barn af den gode Tid maa blive passet og plejet med Omhu, at Ordene i vort Frihedsbrev maa blive virkeliggjorte i samme Aand, hvori de ere tænkte og nedskrevne.

Ved Festmaaltidet

den 8de April 1886.

Sønderjylland — vore Minders Land, de stolte, lysende, de blodige, knugende Minders, vor Jubels og vore Taarers, vore Sejres og vore Graves Land! Ogsaa derovre er den 8de April endnu den kjære, med Blus og Bavner fejrede Festdag, om end Danebrog ikke tør vaje fra Tag og Mast som Festens Tegn. Den brave, trofaste Befolkning, der hører hjemme i hine for et dansk Öje saa tiltalende Egne, har endnu ikke lært at vende Blik og Hjærte mod Syd; den böjer sig for Herredömmets Magt, som den ikke kan kaste af sin Skulder, men formaar ikke at skatte Herligheden ved at delagtiggjøres i den saakaldte store germaniske Mission. Fra de danske Sange, fra den danske Bogverden og Prædiken, fra danske Sagn og Folkeord henter Sønderjyden Næringen for sit aandelige Liv. Forskjellige Anskuelser om Livets daglige Anliggender kunne der, som alle Vegne, findes mellem Mand og Mand, men gjælder det Spørgsmaalet: Tysk eller Dansk, saa er der ingen Misvisning, Sønderjydens Hjærte siger ham, hvor hans Fædreland er; han kan ikke fatte den Lære, der i vore Dage med Fornægtelse af Menneskenaturens dybeste Krav forkyndes fra Torve og Stræder: »Hvor Du finder dit Brød, der er dit Fædreland!« — Digteren siger: Vi ville sætte Lys i vore Vinduer, at Hjemmet kan straaale Eder i Møde i Nattens Mulm. Desværre, Lyset er blevet saa uklart, saa omskyet, saa døsig brændende under vore indre Tvistigheder; maatte vi blot igjen kunne vise Verden et Folk, enigt og samdrægtigt, som da Opraabet for snart 40 Aar siden lød første Gang til Kamp for Slesvigs Jord og Slesvigs Ret, saa vilde Sønderjyden ogsaa faa den bedste Støtte for sin mageløse Udholdenhed under den tunge Ventetid, medens han spejder efter Morgendæmringens Frembrud!

Ved Faneindvielsen i den konservative Klub

den 2den Maj 1886.

Sangen er forstummet. Nu løfter sig kun den enkelte Røst overfor denne ærede, talrige Forsamling, men denne Røst vilde ikke anse sig berettiget til at lyde her, hvis den ikke var Udtryk for et mangestemmigt Kor af Kvinder fra vor By og dens Omegn. Det hører til Kvindens Forret, som det er hendes Lyst, ogsaa i det Skjønne at søge en Støtte for det Sande og Gode og derved smykke Mandens Liv og Idræt. Er det da nu kun et Skjönhedsindtryk, man har villet fremkalde ved den Gave, som her er stillet i vor Midte for om et Øjeblik at træde ud af sit Slør? Vel sandt, Mændenes Dragt er som oftest saa lidet broget, saa mørkladen og ensformig, at Øjet med Velbehag dvæler ved Fanens de klare, straalende Farver, naar de spille i Dagslyset over vore Hoveder. Men den danske Kvinde, der med sit varme Hjærte saa levende og trofast omfatter Hjemmets Ret og Fædrelandets Krav, der elsker det Land, i hvis Sprog hun har lært at fremstamme sin første Bøn, og uden at betænke sig kan række sit Offer, naar det gjælder dets Forsvar, hun har visselig et højere Formaal ved at give os Fanen i Haand. Hun vêd, at Fanen betegner Sammenslutning: vi samle os om Fanen som et Symbol for Broderskab i Sind og Daad; idet Kredsen fylkes, svinder den Enkeltes Egenvilje, de egoistiske Hensyn; om end kun et Tegn, er Fanen dog en Stormagt, der kan løfte de Smaa. Og Kvindernes Gave siger os fremdeles: der skal tones Flag, det fordres nu af Dig, at Du ærlig og uden Sky vedkjender Dig din Overbevisning, ikke spørger om, hvad vel Naboen tykkes eller hvad de kritiske Aander have at bemærke, ikke ænser Spotternes vrængende Lader, deres tanke-tomme Fraser eller hjærteløse Haansord. Men Fanen er fornemmelig et Kampens Mærke, der maner til Udholdenhed i Striden med Guds Bistand for Konge og

Fædreland. Hvor den bæres højt, udgaar fra den som et Opraab: Frem, Kongsmænd, Korsmænd, frem! Kongsmænd — thi med og for Konge var det hidtil de Danskes Sæd at kæmpe og bløde; og Korsmænd — ja, thi den røde Dug er for os kun et forargeligt Tegn, naar ikke det hvide Kors staar derpaa, Korset, hvori vi søge vor Støtte og vor Styrke. — Saa fold Dig da ud, Du stolte, skjønne Danebrog, fædrelandssindede Kvinders Gave til vor Kreds! Du være et Mindernes Tegn om hvad der i Tidernes Løb er udført af ædel, tapper Daad under Danebrog, Du være et Forjættelsens Tegn, at Mænd og Kvinder ikke ville svigte Konge og Land! Gid Du vaje højt og frit og bevares uden Plet og Lyde i den Kreds, til hvis Varetægt jeg nu i Kvindernes Navn overgiver Dig! Stedse være Held og Ære med Dig i Følge!

I Skolens Festsal

den 14de November 1888.

Der er Fest i disse Dage i de kongelige Sale, der er Fest over hele Danmarks Land. Saa ville da ogsaa vi i vor lille Kreds, før vi spredes, standse her et Øjeblik for at gjøre os det klart, hvad Betydningen er af denne Fest, der fejres med saa usædvanlig Glans over hele Landet.

Det er jo ikke noget Særsyn, at en dansk Konge har baaret Kronen i Fjerdedelen af et Aarhundrede. Vi behøve ikke at søge tilbage til Valdemarernes Dage; selv i Kongerækken af den Oldenborgske Slægt træffe vi ikke faa, der have beklædt Tronens ophøjede Sæde i mere end 25 Aar. Heller ikke vil Nogen træde frem med den Paastand, at den forløbne Aarrække, hvorved vor Tanke fæster sig i disse Dage, har været en ublandet Lykkens Tid for vort elskede Fædreland. Vi vide det kun alt for godt, vor Konges Regering begyndte

med hint Sorgens Aar, der krævede saa mange brave Danmarkssønners Blod og ved Fredslutningen rev saa mange kjære Börn af vor fælles gamle Moder bort fra hendes Favn. Og have vi ikke i de forgangne Aaringer maattet være Vidner til den ubyggelige, stadig fornyede Strid mellem vore indre politiske Partier, hvorved Selvsyge og Magtbegjær har søgt sig en uværdig Tilfredsstillelse uden at spørge om, hvad der bedst kunde tjene og fremme Fædrelandets Vel. Det er alt-saa ikke herfra Jubilæumsdagen henter sin straalende Glans. Men lad os i Tanken gaa tilbage til hint Tidspunkt — vi ældre have oplevet det, I yngre have vel hørt ét og andet derom — det Tidspunkt, da den tyn-gende Kongekrone blev sat paa Prins Christians Hoved. Han var ved Kong Frederik VII's, ved den fyrstelige Slægts og Folkets Beslutning gennem Rigsdagen, og da ogsaa med de udenlandske Magters Billigelse alt i 1853 valgt til Tronfølger. Men han havde levet et stille Liv, sysselsat med de Hverv, der til forskellige Tider bleve ham overdragne af hans Konge, med trofast Opfyldelse af sine militære Pligter og med faderlig Omsorg for sit Hjem. De, som stode ham nær, kunde fortælle adskillige Træk, der vidnede om hans modige og højsindede Karakter, f. Ex. hvorledes han som Chef for Hestgarden i 1848, da en Afdeling Soldater med nogle Kanoner havde sat sig fast ved Foldingbro og blev antagen for fjendtlige Tropper (Uniformerne vare jo dengang næsten ens for Ven og Fjende), sprængte frem i Spidsen for sine Folk med det Udraab: »Er det Fjenden, saa have vi kun ét at gjøre, vi maa prøve at hugge os igjennem; vor Konges Garde maa ikke tages til Fange.« Og i Talen til Kong Frederik VII den sidste Fødselsdag paa Lyksborg den 6te Oktober 1863 ytrede han inderlig bevæget og dog saa behjærtet, at han, som sikkert enhver dansk Mand, vilde ofre Liv og Blod for Danmarks Ære, Selvstændighed og Ret. Men Folket kjendte ham ikke; Grundlovens Giver med det

folkelige Sind og Væsen var bleven kaldt Frederik den folkekjære, Christian IX skulde først vinde sig en Plads i sit Folks Hjærte. Ad hvilken Vej han vilde naa denne Plads, betegnede han saa klart i det smukke Valgsprog, han antog: »Med Gud for Ære og Ret«. Og ved dette har han holdt ubrødelig fast, derfor holde vi Fest over hele Landet, derfor bøje vi os i dyb Ærbødighed for ham, ikke blot fordi han bærer Kongespiret, men fordi vi i ham erkjende den gudfrygtige, den ridderlige og strængt retfærdige Personlighed, Herskeren med det milde Hjærte, der glæder sig ikke alene ved sine Nærmestes inderlige Kjærlighed, men ogsaa ved selv snart aabenbare, snart i Løn at øve Kjærlighedens Gjæringer saa vidt og til saa Mange, som han formaar.

Konge Du var, og med Kronen
førte Du Herskerens Stav;
Menneske var Du paa Tronen —

saaledes sang en af vore Digttere over vor kjære gamle Konge Frederik VI, saaledes vil der kunne synges over Kong Christian IX, naar han engang — gid sent — kaldes bort fra sin Kongegjærning. Men Gud ville vi takke for ham, som ved sin ædle menneskelige Færd i de mørke som i de lysere Tider voxede sig fast til sit Folk; gid det milde Aftenskjær maa hvile over ham og hans Hus i hans Alderdoms Dage! Samdrægtigheden er saa skjönt tilstede i hans eget lykkelige Hjem, gid Samdrægtigheden efterhaanden maatte vinde mere og mere Raaderum i hans store Hjem, det danske Folk! Og skulde Gud endnu forunde ham at se vore Brødre og Søstre fra den Landsdel, hvor hans egen Vugge stod, samlede igjen under hans Scepter, da vide vi, at dermed vilde et af vor Konges og det danske Folks dyrebareste Ønsker være opfyldt.

Ved Festmaaltidet

den 15de November 1888.

Fra Hallen med Kongetronen begive vi os i Tanken til Kongeborgens mindre Sale for at bringe vor Hyldest i undersaatlig Ærbødighed. Hvad der da først møder vort Øje, er Vidnesbyrdene om, at her har det Skjønne et Hjemsted, Skjönheden i Ordning og Omgivelser, i Billedform og Toneklang. Er det saaledes kjærkomne Hilsener fra det Skjønnes Rige, der modtage vor Konge, naar han i Hjemmets Hygge søger Hvile efter Regeringens Byrder, saa vide vi dog, at det er en endnu større Glæde for hans Hjærte, at han her modtages af en kjærlig Hustru, der trofast har delt med ham, hvad der bredte Lys eller kastede Skygge over hans Vej, og føler samme Trang som sin høje Husbond, ved Alt, hvad der møder i Livet, at ty til Velsignelsens, Trøstens og Hjælpens evige Kilde.

Og hvad har hun ikke været for den Kreds, der kalder hende med det dyrebare Modernavn! Var end Prins Christians og Prinsesse Louises Familieliv et Liv i Stilhed, ere dog ikke faa Træk derfra blevne almindelig bekjendte, som vidne om den Alvor og Omhu, hvormed Börnenes Opdragelse blev ledet, for at de kunde være i Stand til at udfylde det Kald, der maatte blive dem til Del i Fremtiden. Og at de selv have paaskjønnet, hvad de besad i hende, derom behøve vi intet andet Vidnesbyrd end hvad vi selv have oplevet, hvorledes de Aar efter Aar ligesom kappedes om at forny de gamle Barndomsminder ved Moders og Faders Side og føre deres egen unge Slægt herhid, at ogsaa den maatte faa Del i det Harmoniens og Hjærtelighedens Liv, som havde været deres egen bedste Glæde. Og Ingen af os tvivler jo paa, at der ogsaa under Feststemningen i Dag er opstegen fra vor Dronnings Sjæl en inderlig Takkebön til Gud ved Tanken om Gmunden og Borki.

Men Dronning Louises Moderhjærte har Rum for mere end Kjærligheden til hendes Egne. Mange ere de Steder, hvor hendes hjælpende Haand, hendes kjærlige Omtanke har været rede i Omsorg for de Smaa, de Nødlidende og Forladte. Vi forstaa det saa godt, at hendes daglige Omgivelser, der ikke kunne være ubekjendte med, i hvor stor en Udstrækning hendes milde Gaver komme de Trængende til gode, have følt, at den skjønneste Skikkelse, de kunde ikklæde deres Hilsen til Festdagen, var det betydningsfulde Billede af Godgjörenheden.

Og saa ville vi samle vore bedste Ønsker i et Hil Danmarks ophøjede Dronning! Gud gjöre hendes Livsaften blid og lys!

Ved Skoleaarets Slutning

den 13de Juli 1889.

Med den hjærtelige Bön, som skyldes en af vor Skoles fordums Disciple, have vi indviet dette Møde; det vide vi jo alle, at om vi end bygge med ærlig Vilje, med Udholdenhed og Haab — »dersom Herren ikke bygger Huset, da arbejde de forgjæves, som bygge derpaa.« Vi bede om Guds Hjælp for den unge Slægt, der samles inden vor Skoles Mure, at Pligttroskabens og Lydighedens, Renhedens og Kjærlighedens Aand maa fylde de Unges Sjæle; vi bede om Guds Bistand for den Gjerning, vi deres Vejledere have at udføre mellem dem, at den maa øves samvittighedsfuldt og med Glæde, men ogsaa med Alvor i Følelsen af Ansvar, til Fremme for hvad der er ædelt og sandt. Hør vor Bön, Du vor Gud og Fader!

Skoleaarets store Dagværk er til Ende. Saa ligger da for enhver ærekjær og fremadstræbende Discipel det Spørgsmaal nær, som Pythagoras havde paalagt sine

Tilhørere at stille sig selv ved Dagens Slutning: Hvor vidt er jeg kommen? hvad har jeg udrettet? Til at svare herpaa hjælper den Prøve, hvormed Skolen slutter Aarets Gjerning, og samtidig er den for os Lærere et Moment til Bedømmelsen af Arbejdets Frugt og Disciplens Evne til at fyldestgjøre Fordringerne paa et højere Stade. Men kun ét Moment; et ikke mindre væsentligt afgiver den Erfaring om den Enkeltes Lyst og Evne, vi have indhentet under den daglige Skoledont. Til begge disse Punkter tage vi altsaa Hensyn, naar vi stræbe at komme til en retfærdig Dom om Adkomsten til Oprykning. — —

Ved Skoleaarets Slutningsmøde

den 12te Juli 1890.

I den Afskedssang, hvormed vi følge vore unge Venner paa Vej, staar en Linie, som jeg ønsker at fremhæve. Den lyder kort og simpelt: »Kraftigt gjælder det at ville«. Det er den energiske Stræben mod Maalet, hvorpaa det kommer an hos den Unge, om Opdragelse og Lærdom skal sætte tilbørlig Frugt. »Kundskab er Magt«, siger et gammelt Ord, og ganske vist har det sin Betydning for Dannelse og Udvikling at vide og at kunne; enhver Plads i Livet, den være ringere eller højere, kræver, at man har lært noget, at Sjælen har modtaget nogle af de Impulser og Indtryk, som Lærdommen giver. Trofast i det Stille skal Arbejdet øves, Syslen ved Lampeskjæret skal staa for os som den stille Magt, der ikke vil kjendes ved Raab og Larm, ved Hidsighed og Vildskab; Muserne høre jo ikke hjemme i Satyrernes og Bacchanternes stormende Flok; de ere Døtre af Mnemosyne, Erindringens, Gjenkaldelsens stille Gudinde. Menneskesjælen er af Naturen et uroligt Væsen; Skolen søger hos de Unge at

fæstne de flagrende Tankers ustadige Vingeslag ved Lærdommens Magt, men den vilde have forfejlet sin Idé, hvis den glemte, at dens Opgave er ikke væsentlig at bibringe en Masse sporadiske Kundskaber, men gennem Undervisning og Vejledning at udvikle Viljelivet hos den Unge, at der maa fremstaa en fast og ædel Personlighed med Følelsen af aandelig Selvstændighed og med Bevidsthed om Selvansvaret for Handling og Tale under Vandringen gennem Verden, at ikke Sjælen skal blive en Bold for alle Slags Stemninger, omtumlet som en Spaan paa Verdenshavet. Jo stærkere denne Følelse af Ansvar bliver, des mindre er Personligheden udsat for at forvilde sig paa Hovmodets og Egenkærlighedens Afveje; den lærer uvilkaarlig i ydmyg Erkjendelse af sin egen Skrøbelighed at søge Tilflugt og Styrke hos Ham, der virker i os baade at ville og at udrette. — Om Kampen for Tilværelsen hører og læser man saa meget i vore Dage, haardt maa der ofte kæmpes for Brødet, for den materielle Existents; men der gives en Tilværelse af højere og dybere Natur, for hvilken Kampen vel er endnu sværere end for det legemlige Underhold og som stiller sin Fordring ligelig til Alle, enten de fik Rigdom eller Armod til Vuggegave, det er den sjælelige Tilværelse, hvorunder Verdensbarnet efterhaanden skal modnes for Guds Rige.

Gud forunde Eder Udholdenhed i Kampen; Han give Eder Evne til at bevare Barnesindets Renhed under det ungdommelige Livsmod!

Efterretninger

om

Nykjøbing Kathedralskole

for Skoleaaret 1890—91,

meddelte af

Chr. Neergaard.

I. Skolens Examina 1890.

Afgangsexamen til Universitetet for øverste Klasses 7 Disciple afholdtes efter de gjældende Regler af 1871 og 1882. De skriftlige Arbejder, hvortil Opgaverne vare udsendte af Ministeriet, udførtes, som forordnet, fra 10de til 13de Juni. I Henhold til det af Undervisningsinspektionen fastsatte Schema foretoges Prøvens mundtlige Del fra den 21de Juni til og med den 9de Juli. Af Undervisningsinspektionens Medlemmer havde Professor Dr. Jul. Petersen overtaget Censur i Naturlære; beskikkede Censorer vare i Fransk Cand. phil. Arlaud, i Græsk Cand. philol. M. J. Goldschmidt, i Engelsk Skoleforstander V. Petersen fra Odense, i Historie Dr. ph. Starcke, i Latin Adjunkt Bruun fra Herlufsholm, i Dansk og Oldnordisk Dr. phil. Rønning.

Til almindelig Forberedelsesexamen ifølge kongl. Anordning af 30te August 1881 med senere Tillægsbestemmelser havde de 5 Realdisciple af IV Klasse stillet sig og bestode. Af Klassens 8 studerende Disciple underkastede de 7 sig **IV Klasses Hovedexamen** og opnaaede i Totalsum det krævede Antal Points. E. Schwenzen, der var syg under skriftlig Examen, oprykkedes i V Klasse i Henhold til Examen, bestaaet 1889. — Som Aspirant til Optagelse i V Klasse stillede sig til en **Tillægsprøve** Privatist Holger Møller. — Meddommere i Forening med Skolens Lærere vare: i Naturlære

(Real.) og i Matematik Professor Dr. Jul. Petersen, i Fransk (Real.) Cand. ph. Arlaud, i Græsk (stud.) Cand. philol. Goldschmidt, i Engelsk (Real.) og i Tysk Skoleforstander Vald. Petersen fra Odense, i Historie (Real.) Dr. phil. Starcke, i Latin (stud.) Adjunkt Bruun fra Herlufsholm, i Geografi og i Naturhistorie Adjunkt Traustedt fra Herlufsholm, i Dansk (Real. skriftl. og mundtl.) Dr. ph. Rønning.

Resultaterne og de særlige Fagkarakterer ville ses af omstaaende Lister.

Afgangsexamen for studerende 1890.

Navne													Hoved- karakter.					
efter Bogstavrækken.													Points.					
													Dansk Udarbejdelse I (fri Opgave).					
													Dansk Udarbejdelse II (bunden Opgave).					
													Dansk Litteraturhist. og Oldnordisk.					
													Fransk, Dobbeltfag, (skriftlig og mundtlig).					
													Engelsk eller *Tysk.					
													Historie (Dobbeltfag).					
													Latin, skriftlig.					
													Latin, mundtlig, af det læste.					
													Latin, mundtlig, ikke læst.					
													Græsk (Dobbeltfag).					
													Naturlære.					
													Points.					
N. Frederik S. Balle, f. 20/8 1871, opt. 1883 i I, paany 1885 i III.		mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g.	tg+	mg.	mg.	tg+	g.	75	Anden.				
F. Vilgo Dahl, født 20/7 1871, opt. 1888 i V.		mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g.	tg+	mg.	mg.	tg.	84	Første.					
Johannes J. Hansen, født 17/8 1859, opt. 1882 i I.		g.	g.	g+	g+	g.	tg÷	g.	g÷	g.	mg+	68	Anden.					
Christian Ludvig Lundbye, født 3/7 1873, opt. 1884 i I.		mg÷	mg.	ug.	mg+	ug÷	mg.	mg÷	mg.	mg.	mg.	103	Første.					
Jens Peder Jensen Pallo, født 12/8 1872, opt. 1884 i I.		mg÷	mg÷	mg÷	mg+	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	g+	89	Første.					
Axel Christian Samson, født 11/11 1871, opt. 7/1 1886 i II.		g+	g÷	mg.	g+	g+	tg+	g.	mg.	mg.	g+	80	Anden.					
Julius Christian Velt, født 19/4 1870, opt. 1883 i I.		g+	g.	g.	g+	*g.	mg÷	g÷	g.	g.	g+	73	Anden.					

Almindelig Forberedelsesexamen 1890.

Navne eller Bogstavrækken.		Dansk, mundtlig, (Dobbeltfag).	Dansk, skriftlig, (Dobbeltfag).	Engelsk, skriftlig og mundtlig, (Dobbeltfag).	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Naturlære.	Geometri, skriftlig og mundtlig.	Regning, skriftlig.	Arithmetik, skriftlig og mundtlig.	Orden i de skriftlige Examensarbejder.	
Hjalmar B. Gruse,	f. ²⁰ / ₉ 1873, opt. 1886 i I.	g.	tg+	g.	g.	g+	mg÷	g÷	g÷	mg.	mlt+	tg÷	tg.	mg.	Bestaaet med 58 Points.
Hans Christian Grønbeik,	f. ² / ₉ 1873, opt. 1885 i I.	mg.	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	g+	tg.	g+	ug÷	g+	tg+	g.	mg+	Bestaaet med 92 ¹ / ₂ Points.
Georg V. Jepsen,	f. ¹⁰ / ₆ 1874, opt. 1886 i I.	g+	g+	g+	g+	g÷	g÷	tg+	g.	mg÷	mg.	ug.	ug.	mg.	Bestaaet med 87 Points.
Adolf G. C. Jessen,	f. ¹¹ / ₁ 1874, opt. 1888 i III.	g+	g÷	mg÷	g÷	?	mg+	mg÷	mg÷	ug÷	mg÷	mg÷	mg.	g+	Bestaaet med 87 Points.
Jens P. C. Larsen,	f. ²⁹ / ₂ 1872, opt. ¹⁸ / ₉ 1889 i IV.	tg+	g÷	g.	g.	?	tg÷	tg.	g.	mg.	g.	g+	g+	mg.	Bestaaet med 61 ¹ / ₂ Points.

Til at bestaa ved almindelig Forberedelsesexamen med 3 fremmede Sprog kræves mindst 48 Points (deraf 12 for Modersmaalet), med 2 fremmede Sprog mindst 45 (hvoraf ligeledes 12 for Modersmaalet).

IV stud. Klasses Hovedexamen 1890.

Navne efter Bogstavrækken.	Dansk, skriftlig.	Tysk.	Fransk.	Latin, skriftlig og mundtlig (Dobbeltfag).	Græk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Arithmetik, skriftlig og mundtlig.	Geometri, skriftlig og mundtlig.	Points i Afslutnings- fagene.	Totalsum, Points.
H. H. Rudolph Haar	g.	mg.	mg÷	g	mg+	ug+	mg.	mg÷	mg+	g+	33 ¹ / ₃	69 ¹ / ₃ .
Peter Th. Justesen	mg÷	ug÷	mg+	g+	mg+	mg.	mg÷	g.	g+	g+	30 ¹ / ₃	69 ² / ₃ .
Johan Th. Lundbye	mg÷	mg.	g+	g+	mg.	ug÷	ug÷	ug.	ug÷	ug÷	38	76.
Philip Marschner	mg÷	mg.	mg.	g÷	ug÷	mg.	g÷	g.	tg+	g÷	21 ² / ₃	57.
Falmer Nielsen	mg.	mg+	ug÷	ug.	ug.	ug.	ug.	ug.	ug÷	mg.	38	84 ² / ₃ .
Hans Nielsen	g+	mg.	mg÷	mg+	mg.	mg.	g.	mg+	mg+	mg+	34	74 ² / ₃ .
Carl Gustav Schaarup	g+	g.	g.	g.	mg÷	g÷	g+	g÷	tg+	g÷	20 ¹ / ₃	51.
Einar Schwensen*)	,	mg÷	mg÷	g+	mg.	mg.	tg+	mg.	(g)	(mg.)	,	,
Privatist Holger Møller			mg÷	g÷	mg÷							

*) Denne Discipel, der ved Sygdom blev hindret i at afslutte Aarsexamen 1890, blev med Ministeriets Approbation opflyttet i V Klasse i Henhold til den i 1889 bestaaede Examen.

Til de skriftlige Arbejder modtog Skolen nedenstaaende Opgaver fra Ministeriet:

A. Til Afgangsexamen for VI Klasse.

Dansk Udarbejdelse I (fri Opgave).

Om Sports Betydning for de unges legemlige og aandelige Udvikling.

Dansk Udarbejdelse II (bunden Opgave).

Om den Litteratur, som Reformationsbevægelsen fremkaldte i Danmark.

Oversættelse fra Latin.

Geometriæ¹⁾ studio non sine causa summi viri multum operæ dederunt. Nam cum sit hæc scientia divisa in numeros atque formas, numerorum quidem notitia non oratori modo, sed cuicumque saltem primis litteris erudito necessaria est. In causis vero vel frequentissime versari solet; in quibus orator si circa summarum computationem²⁾ trepidat, judicatur indoctus. Illa vero pars, quæ ad formas pertinet, et ipsa quidem cadit frequenter in causas (nam de terminis mensurisque sunt lites), sed habet majorem quandam aliam cum arte oratoria cognitionem. Jam primum ordo est geometriæ necessarius: nonne etiam eloquentiæ? Ex prioribus geometria probat insequentia, ex certis incerta: nonne idem in dicendo facimus? Denique probationum quæ sunt potentissimæ, lineares³⁾ vulgo dicuntur: quid autem magis oratio quam probationem petit? Falsa quoque veris similia geometrica ratione deprehenduntur. Nam quis non ita proponenti credat: »quorum locorum extremæ lineæ eandem mensuram habent, eorum spatium quoque, quod his lineis continetur, par sit necesse est?« At id falsum est; nam plurimum refert, cujus sit formæ ille circuitus, meritoque reprehensi sunt a geometris historici, qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderunt. Quid, quod se eadem geometria tollit ad rationem usque mundi? in qua, cum siderum certos constitutosque cursus numeris docet, discimus, nihil esse inordinatum atque fortuitum; quod ipsum nonnumquam pertinere ad oratorem potest. An vero, cum Pericles Athenienses, solis obscuratione terribitos, redditus ejus rei causis metu liberavit, aut cum Sulpicius ille Gallus in exercitu L. Pauli de lunæ defectione disseruit, ne velut prodigio divinitus facto militum animi terrerentur, non videntur usi esse oratoris officio? Quod si Nicias in Sicilia scisset, non eodem confusus metu pulcherrimum Atheniensium exercitum perdidisset;

sicut Dion, cum ad destruendam Dionysii tyrannidem venit, non est tali casu deterritus.

¹⁾ Geometria: a) Mathematik; b) (specielt) Geometri. — ²⁾ computatio: Beregning. — ³⁾ linearis: geometrisk.

Fransk Stil.

Den 25de November 885 viste 30000 Normanner sig for Paris om Bord paa¹⁾ 700 Skibe. Efter at have plyndret Paris tre Gange, gjorde de Regning paa for fjerde Gang at komme derind uden Modstand. Men de fandt Staden befæstet og Floden spærret af to Træbroer, som to svære Taarne beskyttede. Grev Eudes og Biskoppen af Paris, Goslin, havde indesluttet sig paa Øen i Seinen med alle Egnens tapreste Folk²⁾, og de opmuntrede Indbyggerne til at kæmpe paa Liv og Død³⁾ i Steden for at lade sig slæbe bort i Trældom af Barbarerne. I to Dage stormede Normannerne det Taarn, som man havde bygget paa den store Bro, men bleve kastede tilbage. Nogle Uger efter begyndte Fjenderne Angrebet igen; men deres Krigsmaskiner bleve sønderslaaede af de belejredes, og alle deres Anstrængelser vare forgjæves. En Stigning af Seinen kom dem da til Hjælp, bortrev en Del af den lille Bro og afskar⁴⁾ Taarnet fra Øen. Tolv Mænd forsvarede sig der en hel Dag, indtil Normannerne satte Ild paa Taarnet. Uagtet de tolv tapre Mænd maatte overgive sig, tabte Pariserne ikke Modet. Det lykkedes hverken Hungersnøden eller Fjendernes Vaaben at overvinde deres Modstand. I Oktober, efter elleve Maaneders Belejring, viste Kejser Karl den Tykke sig endelig med en talrig Hær. Men den fejge Mand gav Barbarerne Penge samt Tilladelse til at overvintre i Burgund og plyndre dette Land i Ro og Mag.

¹⁾ om Bord paa: montés sur. — ²⁾ Folk: gens. — ³⁾ paa Liv og Død: à outrance. — ⁴⁾ afskære: isoler. — Alle Talord skrives med Bogstaver.

B. Til almindelig Forberedelsesexamen og

IV Klasses Aarsprøve.

Dansk Udarbejdelse.

Hvilket Land jeg helst vilde se, og hvorfor.

Latinsk Stil for de studerende.

Af Cæsars Skrift¹⁾ om Gallerkrigen se vi, hvor tapper og krigerisk en Nation Gallerne vare. Sammesteds have vi læst, at de forðum have boet mellem Oceanet og Rhinen og Alperne. Da disse Lande ikke kunde rumme²⁾ deres uhyre Mængde, drog 300,000 Mennesker ud for at søge nye Boliger³⁾. En stor Del

af dem nedsatte sig i Italien, hvor de i Aaret 390 f. Chr. erobrede og afbrændte Rom. Andre førte, efter at have betvunget Pannonien, i mange Aar Krige med Naboerne. Hos disse var Frygten for Gallernes Navn saa stor, at mange købte Fred af dem for store Pengesummer. Kong Ptolemæus af Macedonien var den eneste, som ikke blev forskrækket, da han hørte om Gallernes Ankomst. Han vovede endog at gaa dem i Møde med en lille Hær. Et Gesandtskab fra Dardanerne⁴⁾, som tilbød ham Hjælpetropper, afviste⁵⁾ han overmodigt, idet han sagde, at han til Soldater havde Sønner af dem, som havde tjent under Kong Alexander og gennemvandret⁶⁾ hele Asien som Sejrherrer; det var ude med⁷⁾ Macedonien, dersom saadanne Mænd nu trængte til Dardanernes Hjælp. Faa Dage efter leveres Slaget mellem Macedonerne og Gallerne; hine overvindes og nedsables. Efter at Ptolemæus var bleven tagen til Fange haardt saaret, blev hans Hoved afhugget⁸⁾ og baaret omkring over hele Slaglinien, fæstet til⁹⁾ en Lanse. Faa af Macedonerne frelste sig ved Flugt.

¹⁾ Skrift = liber (her i Pluralis). ²⁾ at kunne rumme = capere. ³⁾ Bolig = sedes. ⁴⁾ en Dardaner = Dardanus. ⁵⁾ at afvise = spernere. ⁶⁾ at gennemvandre = peragrare. ⁷⁾ det er ude med = actum est de. ⁸⁾ at afhugge = amputare. ⁹⁾ at fæste til = affigere.

Engelsk Version for Realisterne.

Farmer Harley's sheep always used a certain path through a thicket when evening came and they left the downs¹⁾ for home. There might have been easier ways, but these sheep had gone by that path for ten years or more, and sheep like nothing so well as doing the same thing over and over again; and when the leader of the flock does a thing, all the rest of the flock must do the same thing after him. Now it happened that one morning, while the sheep were quietly grazing on the down, a sea-gull²⁾, searching for a place to make a nest, came upon³⁾ the very thicket which the sheep used to cross and made her nest there on the ground. But this spot was directly in the sheep's path, and when they came trotting home that evening in a long file⁴⁾, crowding⁵⁾ each other as sheep will do, the leading sheep was almost over the brooding⁶⁾ gull before he saw it. He might have trodden on it, not knowing what it was, but the gull did not choose to be put out of the way in such a manner, and therefore she half rose, spreading her broad wings, flapping⁷⁾ them violently and squeaking⁸⁾ like a half-stifled⁹⁾ locomotive whistle. No right-minded¹⁰⁾ sheep would have trodden on a thing that acted like that,

so the leading sheep jumped over the angry gull, and all the following sheep did the same. But, what is still more curious: the same game was repeated every following morning and evening for more than three weeks; the sheep would not give up their usual path, nor would the gull leave her nest as long as she was brooding.

¹⁾ down, Bakke. — ²⁾ (sea-) gull, Maage. — ³⁾ to come upon, at støde paa. — ⁴⁾ file, Række. — ⁵⁾ to crowd, at presse paa. — ⁶⁾ to brood, at ruge. — ⁷⁾ to flap, at baske med. — ⁸⁾ to squeak, at pibe. — ⁹⁾ to stifle, at kvæle. — ¹⁰⁾ rightminded, retsindig.

Geometri.

1. En Hest er tøjret i Kanten af en cirkelformet Eng, og Tøjret er lige saa langt som Cirkelens Radius. Bevis, at Arealet af den Del af Engen, som Hesten kan afgræsse, udgjør mindre end 40 pCt. af hele Engens Areal.

2. To Cirkler, der skære hinanden i P og Q, røre en Vinkels Ben; den enes Røringspunkter med Vinkelbenene betegnes ved A og A₁, den andens ved B og B₁, saaledes at A og B ligge paa samme Vinkelben. Bevis, at Linjen PQ's Forlængelser gaa gennem Midtpunkterne af AB og A₁B₁, samt at AA₁, BB₁ og PQ ere parallelle.

3. Konstruer en Rhombe, i hvilken den ene Diagonal er lig med Rhombens Side, naar der er givet to Punkter A og B, gennem hvilke denne Diagonal skal gaa, og et af den anden Diagonals Endepunkter skal ligge i et tredje givet Punkt C.

Arithmetik.

1. Find x og y af Ligningerne

$$\frac{5}{3x} - \frac{4}{9y} = 9 \text{ og } 27xy = -1.$$

2. En Mand laaner i en Bank 60,000 Kroner, og efter 1 Aars Forløb betaler han 3150 Kr. i Rente. Det næste Aar foretrækker han at betale Renten i maanedlige Terminer; hvor meget har han da at betale hver Maaned, naar der skal tages Hensyn til Rentens Rente?

3. En Landmand brugte 5 Aar i Træk hvert Aar det samme Kvantum Korn til Udsæd; og i de 4 sidste Aar høstede han hvert Aar halv saa mange Fold som i det nærmest foregaaende. Hvor mange Fold høstede han det første Aar, naar han i alle 5 Aar tilsammen høstede 6 $\frac{1}{2}$ Gange saa meget Korn, som han i det hele havde saaet?

Ved n Fold skal forstaas n Gange Udsæden.

Praktisk Regning for Realisterne.

1. A køber den 18de Oktober 10 Obligationer, der hver lyder paa 100 Kr., hvoraf der svares 4 Procent aarlig Rente af deres paalydende Værdi, til Kurs $95\frac{1}{2}$ (∴ han betaler $95\frac{1}{2}$ Kr. for 100 Kr. i Obligationer), og 12 Obligationer, der hver lyder paa 200 Kr., hvoraf svares $3\frac{2}{3}$ Procent aarlig Rente, til Kurs $92\frac{2}{3}$. Hvor meget skal han betale, naar han foruden Købesummen skal betale Renter (simpel Rente) af Obligationerne fra nærmest foregaaende 11te Juni til den Dag, han købte dem? De nævnte Dage regnes ikke med, og hver Maaned regnes for 30 Dage, og altsaa Aaret for 360 Dage.

2. Af 2 Metallblokke, der have Form af Tærninger, hvis Kanter ere givne, a Fod og b Fod, skal ved Sammensmeltning dannes en Kugle. Hvor stor bliver dennes Radius og hvor stor dens Vægt, naar der gives, at Metallets Vægtfylde er c og 1 Kubikfod Vand vejer d $\bar{u}$?

Ekspl.: a = 1,2384, b = 0,7536, c = 11,34, d = 61,8317.

Tærningens Kubikindhold er k^3 , hvor k betegner Kanten, og Kuglens $\frac{4}{3} \pi r^3$.

Skolen afholdt sin Aarsprøve efter det Schema, der er aftrykt i Slutningen af Indbydelseskiftet for 1890. Af IV Klasses studerende Disciple var 1 udmeldt. De øvrige 7 fik Plads i V Klasse. I øvrigt opflyttedes til højere Klasser fra I 17 af 21, fra II 13 af 15, fra III 16 af 18, fra V alle 10 Disciple.

I Ugen før Juleferien foretoges skriftlig og mundtlig Halvaarsprøve med de 3 øverste Klasser. Samtlige Lærefag vare Gjenstand for Prøven.

Efter forudgaaende Begjæring indstillede i Februar 1891 L. V. Raahauge af Nakskov sig her ved Skolen til den for Farmaceuter forordnede Latinprøve. Han bestod.

II. Lærerkredsen. Skolen i Almindelighed.

Konstitueret Lærer, Cand. phil. J. C. F. J. Beyerholm blev 10de November 1890 allernaadigst udnævnt til Adjunkt ved Skolen.

Ved ministeriel Skrivelse af 29de Januar d. A. blev Professor Listovs Indstilling om for Resten af dette Skoleaar at fritages for Rektorforretningerne bevilget; disse Forretninger overdroges det ved samme Skrivelse Overlærer C. Neergaard at varetage paa eget Ansvar. Prof. Listov vedbliver derimod, som hidtil, at besørge Undervisningen i VI, V og IV R. indtil Skoleaarets Udgang. Overlærer Neergaard fritoges fra 1ste Februar for Besørgelsen af 7 ugentlige Timer ved Latinundervisningen i III Kl; disse Timer overtoges af Adjunkt Boëtius mod sædvanlig Timebetaling. Under 9de Februar d. A. har det behaget Hans Majestæt Kongen efter derom indgivet Andragende, paa Grund af Alder og Svagelighed, i Naade og med Pension fra 19de August dette Aar at regne at entledige Rektor Listov samt derhos benaade ham med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Ikke vil jeg her forsøge at skildre Professor Listovs Betydning som denne Skoles mangeaarige Rektor; kun dette vil jeg udtale, at hans Efterfølger i Embedet vil forefinde en Skole, hvor Ærbødighed for Religion, sædelig Alvor og Flid vidner om den Aand, der udgik fra Professor Listovs dybe Guds frygt, samvittighedsfulde, utrættelige Arbejde og opoffrende, uegennyttige Virken for at hjælpe de unge fremad mod alt, hvad der er ædelt og rent.

Ved Extrabevilling af Ministeriet blev i Aarets Løb Skolebygningens Façade smukt afpudset.

Om Disciplenes Øvelser i Cricketspil og Fodbold i indeværende Skoleaar har Adjunkt Thomsen paa min Anmodning meddelt følgende:

•Den i forrige Aars Skoleprogram nævnte Cricket- og Fodboldforening, som Eleverne selv havde dannet, bestaar endnu og har arbejdet ganske godt i det forløbne Skoleaar; Foreningen tæller for Tiden ca. 50 Medlemmer fra alle Skolens Klasser.

Cricketspillet, der for en Tid var lagt til Side, er kommen nogenlunde til sin Ret igjen, men har dog ikke den almindelige Interesse og Tilslutning som Fodboldspillet.

I Slutningen af Efteraarssæsonen fandt først en ordnet Fodboldkamp og senere en ordnet Cricketkamp Sted mellem Disciplene indbyrdes. To af Skolens Lærere og Gymnastiklæreren vare af Eleverne tilkaldte som Dommere. Der blev i begge Spil kæmpet med Lyst, og ikke faa Elever viste Færdighed deri.

Skjøndt Foraaret hidtil har været meget ugunstigt for disse Idrætter, saa er Cricketspillet dog i fuld Gang, og Forberedelser ere allerede gjorte til fremtidige Kampe i det kommende Aar.

Særlig uheldigt for Skolen her er den lange Vej til Legepladsen, som hidtil har været paa Lolland, omtrent en Fjerdingvej fra Byen, og hvis Beliggenhed har maattet rette sig efter Landmandens Sædskiye. Da dér ingen Plads kunde blive til Eleverne iaar, maatte de tage tiltakke med en Eng i omtrent samme Afstand fra Byen. Den rette Betydning ville de forskjellige Spil og Lege først faa for Eleverne, naar Skolen faar en fast Legeplads i dens Nærhed, hvor Eleverne kunne samles i Fritimerne og i Fællesskab øve de forskjellige Idrætter under Skolens Medvirkning og Tilsyn. ◊

Den af Skolens Lærere i 1875 oprettede private Forberedelsesklasse, hvis Ordning nøje slutter sig til Skolens Plan, tæller for Tiden 18 Elever.

Siden Indbydelsesskriftet for 1890 udgik, har Skolen modtaget følgende Meddelelser fra Ministeriet:

Ministeriel Skrivelse af 2. Juni 1890, at Sommerferien kan begynde Lørdag den 12te Juli om Eftermid-

dagen, imod at Undervisningen gjenoptages Mandag den 18. August.

Forslag til Lov om Lønninger for de ved de lærde Skoler og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt ansatte Rektorer og Lærere.

Bekjendtgjørelse af 1. December 1890 om Bestemmelser angaaende Oprettelsen og Ledelsen af lærde Skoler.

Bekjendtgjørelse af 17. Januar 1891 om de lærde Skolers og Realskolernes Examensprotokoller.

Bekjendtgjørelse af 9. Februar 1891 angaaende Reglerne for privat Dimission til de lærde Skolers Examinere.

Cirkulære af 16. Februar 1891 angaaende Regnskabsføringen over de Beløb, der i Henhold til Cirkulæret af 3. Maj 1890 anvendes til Vedligeholdelse af de lærde Skolers videnskabelige Samlinger.

Til **Optagelse i I Klasse** fordres efter de kongl. Anordninger af 5. August 1871 og 16. Juni 1882:

- 1) i Modersmaalet dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels baade en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Ret-skrivning og Skilletegnes Brug nedskreven Gjen-givelse af et to Gange forelæst Stykke, og en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift;
- 2) i Tysk det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et

- læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;
- 3) i Fransk det vigtigste af den regelrette Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;
  - 4) i Geografi en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;
  - 5) i Historie Danmarks Historie i samme Udstrækning som opgives til 4de Klasses Hovedexamen (til 1863);
  - 6) i Religion Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katechismus;
  - 7) i Naturhistorie Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;
  - 8) i Regning Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

III. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Indbydelsesskrift havde Skolen 84 Disciple. Til Universitetet dimitteredes i Juli Chr. L. Lundbye, J. P. Jensen Palle, F. V. Dahl, A. Chr. Samson, N. F. S. Balle, J. Chr. Vett, J. J. Hansen; efter bestaaet almindelig Forberedelsesexamen afgik H. Chr. Grønbek, G. V. Jepsen, A. G. C. Jessen, J. P. C. Larsen, H. B. Cruse. Strax efter Aarsprøven udmeldtes C. B. Schaarup af IV st., endvidere P. H. Helms af III st. Fra 19. August optoges 20 Disciple, saa at Antallet i Begyndelsen af Skoleaaret 1890—91 var 90. Af disse ud-

gik i September Kr. F. V. K. Justesen af II R. (til Bogtrykkerlære), i Marts Carl V. Madsen af I R. og i April Broderen H. Alfred F. Madsen af IV R. (Forældrene forlade Byen).

Skolen tæller saaledes for nærværende Tid 87 Disciple, som her opføres efter den Plads, de erholdt ved sidste Sammentælling (I, II og III) eller ved Halvaarsprøven (V); for IV og VI er Bogstavrækken fulgt. *Nummeret efter Navnet* angiver Disciplens Plads i Klassen ifølge Middelkarakteren for Aaret. De i dette Skoleaar optagne ere betegnede med *, Faderens Stilling er anført i Parenthes; hvor intet Hjemsted er nævnt, menes Nykjøbing p. F.

Dimittenderne (efter Bogstavfølgen).

1. Otto K. Gulmann (Sagfører G. i Maribo).
2. Carl E. Ostenfeld Hansen (Stiftsfysikus for Lolland-Falster H., R. af Dbr.).
3. Thorkil Hillerup (Cand. phil. H., Godsejer til Gl. Kirstineberg p. F.).
4. Alfred P. M. Høyer (Skræddermester H.).
5. Aage Jespersen (afd. Distriktslæge J.).
6. Johannes Jørgensen (afd. Mægler J. i Assens; Plejefader: Adjunkt Beyerholm).
7. Poul Johannes Jørgensen (Overgartner J. paa Hardenberg, Lolland).
8. Vilhelm Kipp (afd. Forpagter K. paa Gamle Kirstineberg, Falster).
9. Holger Købke (afd. Læge K.; Stiffader: prakt. Læge Tiemroth).
10. Emilius A. S. Møller (Bud ved Nationalbankens Filial M.)

V Klasse.

- *1. Erik N. Holch, f. $24/6$ 1873 (Borgmester, Byfoged H.).
2. Falmer Nielsen (afd. Væver og Parcellist Niels H. Meyer i Tingsted).
3. Peter Th. Justesen (Sagfører J., Branddirektør).
4. Johan Th. Lundbye (Oberst v. L., Udskrivningschef, Kmdr. og Dbm.).
5. H. H. Rudolph Haar (Mejeriforpagter H., Skovnæs paa Lolland).
6. Einar Schwensen (Stationsforvalter S., Saxkjøbing).
7. Hans Nielsen (Kjøbmand N. i Birket paa Lolland).
- *8. Holger Møller, f. $6/11$ 1873 (Postmester M.).
9. Philip Marschner (afd. Kjøbmand M.).
- *10. Bernhard M. Waarsøe, f. $16/2$ 73 (Sagfører W. i Maribo).

IV Klasse (efter Bogstavfølgen).

1. Karl A. A. Andersen (Pakmester A.).
2. (Real.) Poul H. Andersen (Handelsgartner A.).
3. Viggo S. Assens (Provst A., Sognepræst for Rødby og Ringsebølle, R. af Dbr.).
4. Asker R. Clausen (Forpagter C. paa Raahaugegaard, Lolland).
5. Viggo W. Friderichsen (Jægermester F. til Kjærstrup, Lolland, R. og Dbm.).
6. (Real.) Hans N. Holm (Kordegner H.).
7. C. G. G. Jensen (Cand. juris J., Redaktør, Nakskov).
8. (Real.) Olaf K. Møller (Broder til Nr. 10 i VI).
9. Julius H. Nielsen (Urmager N.).
10. Morten H. Petersen (Forpagter P., Maribo Ladegaard).

11. Harald E. Saabye (Sognepr. S., Thoreby, Lolland).
12. Osvald Saabye (Broder til Nr. 11).
13. Carl Henrik Sthyr (Lic. theol. S., Biskop for Lolland-Falster, R. af Dbr.).
14. (Real.) Oscar C. Chr. Vølcksen (Handelsagent V.).
15. (Real.) Vilhelm A. A. N. Zierau (fhv. Rebslagermester Z.).

III Klasse.

1. Jørgen Jørgensen (Lejehusmand J. i Sundby paa Lolland). *Nr. 1.*
2. Oluf T. Olsen (Gjæstgiver O. i Maribo). *Nr. 2.*
3. (Real.) H. Thorvald Hansen (Gaardejer H. [Boesen], Frederiksløst p. Falster). *Nr. 7.*
4. Axel E. West (Sagfører W.). *Nr. 8.*
5. (Real.) C. Frederik A. Olsen (Baadebygger O.). *Nr. 4.*
6. (Real.) A. J. Nagel Nielsen (Vognmester N. ved Orehoved Station, Falster). *Nr. 6.*
7. Sophus M. Jørgensen (Broder til Nr. 7 i VI Kl.). *Nr. 12.*
- *8. Poul A. Holch, f. $19\frac{1}{2}$ 76 (Broder til Nr. 1 i V Kl.). *Nr. 5.*
9. (Real.) Henning K. Plesner (Forpagter P. paa Knuthenlund, Lolland). *Nr. 9.*
10. L. Nicolai T. Friis (pens. Borgmester, By- og Herredsfoged F. i Skjelskør). *Nr. 10.*
11. Justus V. Ulrich (Forpagter U., Aalholm). *Nr. 3.*
12. Gustav C. K. Krohn (Pastor K., Sognepræst for Vester Ulslev, Lolland). *Nr. 13.*
13. Jørgen W. Nellemann (Kjøbmand N.). *Nr. 15.*
- *14. Nicolai L. A. Tuxen, f. $28\frac{1}{6}$ 74 (Maskinfabrikant T. i Nakskov). *Nr. 11.*

15. (Real.) Carl Th. Jørgensen (Kjøbmand J.). *Nr. 14.*
16. (Real.) Axel F. N. Andresen (Overretssagf. A.).
Nr. 16.

II Klasse.

1. Georg L. Christiansen (Handelsagent C. i Ønslev p. Falster). *Nr. 1.*
2. (Real.) Christian J. B. Gotthardt (Kjøbm. G.). *Nr. 2.*
3. Olaf J. Barfoed (Slagtermester B.). *Nr. 3.*
4. Thorvald Holm (Broder til Nr. 6 i IV Kl.). *Nr. 6.*
5. N. Christian M. Svendsen (Kjøbmand S.). *Nr. 4.*
6. (Real.) J. Christian Jessen (Proprietær J. til Christiansminde p. F.). *Nr. 5.*
7. (Real.) Asger F. W. Asmussen (Manufakturhandler A. i Kallundborg). *Nr. 7.*
8. Aage Møller (Broder til Nr. 8 i V Kl.). *Nr. 8.*
9. R. Alexander Krogh (Amanuensis K. ved Bispekontoret). *Nr. 9.*
10. Hans Joakim K. Helms (Distriktslæge H. i Maribo). *Nr. 12.*
11. Johannes Holmberg (Handelsgartner H.). *Nr. 11.*
12. Holger Mangor (Borgmester og Byfoged M. i Saxkjøbing). *Nr. 10.*
13. Jørgen Holm (Broder til Nr. 4 i denne Kl. og Nr. 6 i i IV Kl.). *Nr. 13.*
14. Karl F. Ottesen (Skolelærer O. i Kjeldbylille p. Møen). *Nr. 14.*
15. (Real.) Johannes Axel Kemp (Pastor K., Sognepræst for Nykjøbing F. og Systofte). *Nr. 15.*
16. (Real.) Aage Petersen (Broder til Nr. 10 i IV Kl.). *Nr. 16.*
17. (Real.) J. L. Georg Nielsen (Vejassistent N., Kraghave p. Falster). *Nr. 17.*

18. Ferdinand A. Andersen (Broder til Nr. 2 i IV Kl.). *Nr. 18.*

I Klasse.

- *1. Gustav West, f. $\frac{5}{3}$ 79 (Broder til Nr. 4 i III Kl.). *Nr. 1.*
- *2. Peder J. Kok Pedersen, f. $\frac{23}{8}$ 79 (Skolelærer P., Thoreby p. Lolland). *Nr. 2.*
- *3. Lars P. Larsen, f. $\frac{13}{2}$ 78 (Kjøbmand L. i Østerby p. Fejø). *Nr. 4.*
- *4. Einar Ch. H. Meincke, f. $\frac{4}{9}$ 77 (Forpagter M., Taagerudsgaard p. Lolland). *Nr. 3.*
- *5. Erik V. H. Møller, f. $\frac{23}{11}$ 78 (Garverm. M.). *Nr. 6.*
- *6. J. Martin Schønheyder, f. $\frac{21}{5}$ 78 (Telegrafbestyrer S.). *Nr. 8.*
- *7. Emanuel A. G. Saugman, f. $\frac{16}{12}$ 78 (afd. Justitsraad S.). *Nr. 7.*
8. (Real.) Johan L. Nielsen (Bødtermester N.). *Nr. 5.*
9. Skat G. Kemp (Broder til Nr. 15 i II Kl.). *Nr. 9.*
10. (Real.) Svend P. Larsen (Postexpedient L.). *Nr. 10.*
- *11. Charles N. Ferrall, f. $\frac{12}{11}$ 77 (Kjøbm. F.). *Nr. 12.*
- *12. Harald K. A. Bøllemose, f. $\frac{19}{9}$ 76 (Pastor B., Sognepræst for Skjelby og Gjedesby p. F.). *Nr. 17.*
- *13. (Real.) Hjalmar F. V. Hansen, f. $\frac{29}{6}$ 78 (Maskinmester H., Ourupgaard, Falster). *Nr. 18.*
- *14. (Real.) J. Martin Jørgensen, f. $\frac{28}{11}$ 77 (Hattemagermester J.). *Nr. 13.*
- *15. Carl August Lunddahl, f. $\frac{4}{13}$ 78 (Skovrider L. i Hanenau p. Falster). *Nr. 14.*
16. Niels Daniel Kemp (Broder til Nr. 9 i denne Kl. og Nr. 15 i II Kl.). *Nr. 15.*
- *17. (Real.) Georg V. Sørensen, f. $\frac{26}{3}$ 77 (Kjøbmand S.). *Nr. 11.*

Adjunkt, Lieutenant Boëtius Latin i IV st., V og VI; 24 Timer; desuden fra 1ste Februar Latin i III st. (31 Timer).

Adjunkt Beyerholm Arithmetik i II, Mathematik og Regning i III—V, Naturlære i V og VI; 24 Timer.

Cand. theol. Larsen Religion i I—III, Dansk i V og VI, Latin i II st., Fransk i I og II; 26 Timer.

Pastor Helms Religionsforedrag i IV, V, VI; 3 Timer.

Organist Skaarup Sang i alle Klasser, 5 Timer, samt Ledelse af Lovsang ved Ugens Begyndelse og Slutning. Gymnastiklærer Lenschau Gymnastik og Svømning i alle Klasser, 16 Timer, samt Ledelse af Skydeøvelserne i de øverste Klasser.

I Gymnastik og Svømning ere jævnlig to eller tre Klasser forenede; de Disciple af de øverste Klasser, som ikke tage Del i Sangen, have havt særskilte Gymnastikøvelser 1 Time om Ugen.

Ved Sangundervisningen have Klasserne været fordelte i 4 Hold: I, II, III, IV—VI; i Regelen anvendes 1 Time ugentlig til flerstemmig Sammensang.

Af II og III have de, der ikke læse Fransk, havt Regnetimer, dels for sig, dels i Fællesskab.

Ingen Discipel har meldt sig til den matematisk-naturvidenskabelige Linie (i III og IV). Af V have 3, af VI ligeledes 3 Disciple læst Tysk i Steden for Engelsk.

Den 5te Maj præsenteredes Skolen for Gymnastikinspektøren, Oberstlieutenant v. Amsinck, i alle Slags Legemsøvelser med og uden Redskab.

Fagenes ugentlige Timetal i de forskjellige Klasser :

	I.		II.		III.		IV.		V.	VI.	Timer om Ugen.
	St.	R.	St.	R.	St.	R.	St.	R.			
Dansk	1	1 2	- 2	1	- 2	1	1	1 2 $\frac{1}{2}$	2	3	19 $\frac{1}{2}$
Oldnordisk . .	«	«	«	«	«	«	«	«	2	1 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$
Latin	6	«	8	«	7	«	8	«	8	8	45
Græsk	«	«	«	«	5	«	5	«	6	5 $\frac{1}{2}$	21 $\frac{1}{2}$
Tysk	1	1 2	1	1 2	- 2	1	2		(2)	(2)	17
Fransk	1	3 -	3		3		- 2	1	3	3	19
Engelsk	«	3	«	3	«	4	«	3 $\frac{1}{2}$	2	2	17 $\frac{1}{2}$
Religion	2		2		2		1		1	1	9
Historie	2		2		1	1 2	2	3	3	3	19
Geografi	2		2		1		1		«	«	6
Mathem. og Regning	4	2 3	2		5		5		1	«	22
Naturlære . . .	1		1	2		1	2		«	«	10
Naturhist . . .	«	«	«	«	«	2	«	3	2	3	10
Tegning	2		2		1		2		«	«	7
Tegning	- 1	2	- 1	1	«	1	«	1	«	«	7
Skrivning . . .	2		- 1	1	«	1	«	1	«	«	6
	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
Sang	2		2		2		2		2	2	5
Gymnastik . . .	4		4		4(5)		4(5)		4(5)	4(5)	16

Det midterste Tal i Tabellens Rubriker angiver Klassens Fællestimer; til venstre staa de studerendes, til højre Realisternes Særtimer.

Oversigt

over Skolens Arbejde

fra August 1890 til Slutningen af Maj 1891.

Dansk.

I st. Kl. Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 3dje Afdeling, benyttet til Oplæsning og Analyse. Schneekloths Sproglære med adskillige Forbigaaelser. Vers udenad efter Læsebo-

gen. 32 hjemmeskrevne Stile og 3 skriftlige Arbejder paa Skolen.

I Real. som den studerende Afdeling. Desuden er en ugentlig Særtime anvendt dels til skriftlige Øvelser (21 skriftlige Arbejder særskilt), dels til Oplæsning og Indøvelse af Sproglæren.

II st. Kl. Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 4de Afdeling, benyttet til Oplæsning og Analyse. Schneekloths Sproglære. 33 Hjemmestile, jævnlig efter Wilke's »Anschauungsbilder«, hvortil Kladden er skreven paa Skolen, og 1 Diktatstil. — Oehlenschlägers »Den lille Hyrdreng« og »Frodes Drapa« og Hauchs »Søstrene paa Kinnekullen« ere oplæste for Klassen.

— Real. som den studerende Afdeling. Desuden er en særskilt Ugetime anvendt til skriftlige Øvelser (18 Stile) samt til Oplæsning og Analyse.

III st. Kl. Arentzens og Thorsteinssons nordiske Mytologi gennemgaaet; oplæst noget af den yngre Edda efter Nyerups Oversættelse, nogle Sange af den ældre Edda efter Winkel Horn, en Del af Oehlenschlägers Nordens Guder og Aladdin. Endvidere er læst Munchs Digt »En Finnekone« og enkelte Skildringer af Marschall's »Gjennem Amerika«, som til Dels ere gjengivne i Stil. — 29 Hjemmestile.

— Real. som den studerende Afdeling. Desuden i en særskilt Ugetime dels skriftlige Øvelser (16 Stile), dels Oplæsning og Analyse. Schneekloths Sproglære.

IV st. Kl. Hammerichs »Danske og norske Læsestykker« ere benyttede til Oplæsning og til Medde-

lelse af Kundskab om dansk Litteratur; desuden er der læst udvalgte Stykker af Holberg, Oehenschläger og Heiberg. — 30 Udarbejdelser, hvoraf de 9 ere skrevne paa Skolen.

IV Real. Holberg: Jakob von Thybo og den stundesløse; Wessel: Kjærlighed uden Strømper; Oehenschläger: Væringerne i Miklagard; Blicher: Røverstuen; Hauch: Søstrene paa Kinnekullen; Heiberg: Aprilsnarrene; Hertz: Svend Dyrings Hus; poetiske og prosaiske Stykker af Ewald, Baggesen, Grundtvig, Ingemann, Chr. Winther og F. Paludan-Müller efter Flors Haandbog ved P. Hansen. — Den græske Gudelære er mundtlig gennemgaaet og i Forbindelse hermed læst udvalgte Partier af Iliaden og Odysseen i Wilsters Oversættelse. Schneekloths Sproglære er læst og indøvet ved Analyse. Skriftlige Arbejder som den studerende Afdeling.

V Kl. Litteraturhistorien til Holberg er læst efter Skovgaards »Hovedpunkterne af Danmarks ældre Litteraturhistorie« (Skolens Indbydelsesskrift 1885), den følgende Tid indtil Oehenschläger efter Øllgaards Lærebog. Udvalgte Partier af Forfatterens Værker ere oplæste. — 19 skriftlige Udarbejdelser.

VI Kl. Det 19de Aarhundredes Litteraturhistorie er læst efter Øllgaards Lærebog; repeteret hvad der var læst i V Klasse. Følgende Digterværker og Litteraturprøver ere læste: Holberg: Erasmus Montanus og Ulysses von Ithacia; Oehenschläger: St. Hans Aften Spil og Axel og Valborg; Grundtvig: Harald Blaatand og

Palnatoke; Hauch: Tiberius; Blicher: Præsten i Thorning; Stykker af Poul Møller; J. L. Heiberg: En Sjæl efter Døden; Hertz: Svend Dyrrings Hus; Paludan-Müller: Abels Død, Kalanus, Stykker af Adam Homo, Ungdomskilden; udvalgte Stykker af det 19de Aarhundredes Digtere, tildels efter Flors Haandbog ved P. Hansen. — Tidsrummet 1800—1830 er behandlet udførligst. — 18 skriftlige Udarbejdelser.

Oldnordisk (og Svensk).

V Kl. Wimmers Læsebog, 2den (3dje) Udg., S. 1—26, 41—55, 63—73. Det væsentligste af Formlæren efter Wimmers Formlære.

VI Kl. Samme Læsebog 2den (3dje) Udg., S. 26—36, 55—63, 74—107, 114—118, 132—135; de fleste af Versene i Gunnlaugs Saga ere forbigaaede. Der er meddelt Klassen et kort Omrids af den oldnordiske Litteraturhistorie (Skolens Indbydelsesskrift 1887).

Af M. Hammerichs svenske Læsestykker oplæst og oversat forskellige Prosapartier samt Digte af Bellman, Geijer, Tegnér og Runeberg. Hvor Lejlighed frembød sig, anstilledes Sammenligninger med Oldnordisk, Dansk og Engelsk.

Latin.

I st. Kl. Latinsk Elementarbog med Tillæg af C. Listov. Af Vitæ Imperatorum aliquot Græcorum efter Cornelius Nepos ved samme. Af Madvigs Sproglære det nødvendige af Formlæren. De danske Stykker i Elementarbogen ere for største Delen skriftligt oversatte paa Skolen, i den sidste Tid med nogle Forandringer (40 Stile).

II st. Kl. Af Vitæ Imperatorum ved C. Listov: Aristides, Pelopidas og Agesilaus; Cæsars Gallerkrig, 1ste Bog, Kap. 1—32. 25 Hexametre ere opskrevne og lærte udenad. Af Madvigs Sproglære er Formlæren læst fuldstændigere samt Ordføjningslærens 6 første Kapitler (Kasuslæren). — Ugentlig en Hjemmestil og en Skolestil efter Iversens Stiløvelser. Ialt 33 Hjemmestile, 34 Skolestile. Mundtlige Øvelser paa Skolen.

III st. Kl. Cæsars Gallerkrig, 3dje Bog; Ciceros 3dje og 4de Tale mod Catilina; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg): Verdensaldrene, Vers 1—62, Deucalion, Pyramus og Thisbe, Perseus, Vers 1—89; i alt 419 Vers. — Af Madvigs Sproglære er læst Ordføjningslærens 1ste Afsnits Kapp. 7 og 8 samt det vigtigste af 2det Afsnit (§§ 261—400), og §§ 176—400 er repe-teret, saa vel som det væsentligste af Formlæren. Ugentlig 2 Stile, hvoraf i Aarets Slutning 1 paa Skolen; desuden mundtlige Øvelser paa Skolen. Ialt ca. 70 Stile efter Iversens Stiløvelser.

IV st. Kl. Cæsars Gallerkrig, 2den og 3dje Bog; Livius' 8de Bog, Kap. 1—7, 9—20 § 2; Ciceros fire Taler mod Catilina; Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg): Verdensaldrene, Vers 1—62, Deucalion, Ino og Athamas, Cadmus' Forvandling, Pyramus og Thisbe, Ceres; ialt 814 Vers. Af Madvigs Sproglære er læst det vigtigste af Ordføjningslærens 2det og 3dje Afsnit; hele Madvigs Sproglære er repe-teret. Ugentlig 1 Skole- og 1 Hjemmestil efter Iversens Stiløvel-

ser og mundtlige Øvelser paa Skolen; i alt ca. 70 Stile.

Til Aarsprøven opgives: Cæsars Gallerkrig, 2den Bog; Livius' 8de Bog, Kap. 1—7, 9—20 § 2; Ciceros 3die og 4de Tale mod Catilina; Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg): Verdensaldrene, Vers 1—62, Deucalion, Ino og Athamas, Cadmus' Forvandling, Pyramus og Thisbe, Ceres Vers 1—68; i alt 564 Vers.

V Kl. Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag; Cato major; Livius' 10de Bog, Kap. 1—24; Vergils Æneide, 1ste Sang; Horats' Oder, 1ste Bog, Ode 1—10, 2den Bog; Brevene, 1ste Bog, 11—20 Brev, 2den Bog, 1—2 Brev. Kursorisk: Cæsars Gallerkrig, 6te Bog; Ciceros 4de Tale mod Catilina, Talen for Ligarius; Livius' 9de Bog, Kap. 1—23. Af Curtius (i Flemmers »Udvalg af Sølvalderens Forfattere«) Side 3—40. Hele Madvigs Sproglære er repeteret. Tregders latinske Litteraturhistorie, Thomsens romerske Stats- og Privatliv (begge med Forbigaaelser). 65 (halve) Versioner efter Henrichsens Opgaver. — Af det læste opgives til Aarsprøven: Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag; Livius' 10de Bog, Kap. 1—24; Vergils Æneide, 1ste Sang; Horats' Oder, 1ste Bog, Ode 1—10, 2den Bog; Breve, 1ste Bog, 11—20 Brev; 2den Bog, 1—2 Brev.

VI Kl. Ciceros 4de Tale mod Verres; tusculanske Undersøgelser, 1ste Bog. Seneca: de providentia. Livius' 9de Bog. Udvalg af Tacitus (ved Bricka og Thomsen), Side 76—87, 137—175. Vergils Æneide, 2den Sang. Horats' Oder, 3die og 4de Bog; Brevene, 1ste og 2den Bog. Af Madvigs Udvalg af latinske Digttere (4de Udgave ved

Ussing): Catull 1, 2, 4—7, 12; Tibull 2; Properts 1—4, 7, 9, 11; Ovid 1, 2, 5; Juvenal 1; Martial (i alt 936 Vers). Kursorisk: Livius' 10de Bog, Kap. 1—24. Sallust: Catilina. Af Flemmers »Udvalg af Sølvalderens Forfattere«: Plinius' Breve (Side 82—84, 86—91, 98—100); Suetons Caligula (Side 119—138); Quinctilian S. 151—175. Madvigs Sproglære er repeteret. Tregders latinske Litteraturhistorie, Thomsens romerske Stats- og Privatliv, med nogle Forbigaaelser. Omtrent 75 (halve) Versioner efter Henrichsens Opgaver (i Hjemmet) og V. Thoresens Samling af Examensversioner (paa Skolen, omtrent hver anden Uge).

Til Afgangsexamen opgives: Ciceros 4de Tale mod Verres, Kap. 33—67 (Talens andet Hovedafsnit); tusculanske Undersøgelser, 1ste Bog, Kap. 27—49. Seneca: de providentia. Livius' 9de Bog, Kap. 27—46. Udvalg af Tacitus (ved Bricka og Thomsen), Side 137—166. Vergils Æneide, 2den Sang. Horats' Oder, 3die og 4de Bog; Breve, 2den Bog. Af Madvigs Udvalg af latinske Digtene (4de Udgave ved Ussing): Catull 1, 2, 4—7, 12; Tibull 2; Ovid 1, 2, 5 (ialt 433 Vers).

Græsk.

III st. Kl. Bergs Forskole, S. 2—20, med Forbigaaelse af nogle Exempler. De fleste danske Stykker ere tillige nedskrevne paa Græsk. Xenofons Anabasis, 2den Bog, Kap. 1 og 2 (S. 1—12). Det vigtigste af Formlæren efter Bergs Formlære.

IV st. Kl. Xenofons Anabasis, 3dje Bog. Homers Odysse, 1ste Sang og af 2den Sang Vers 1—67. Bergs Formlære. Af Tregders Mythologi er læst 4de Kapitel: Heroerne.

- V Kl. Fortællinger af Herodot ved Berg, Side 1—4, 7—12, 14—16; Xenofons Mindeskrift, af I Bog Kap. 1, 2 (§ 1—20, 24—28, 32—64), 3 (§ 1—7), 4 (§ 1—9, 17—19), 5, 6 (§ 1—10), 7; Platons Apologi; af Odysseen VI, VII, VIII 1—257, XII 1—200; af Iliaden III 1—260, VI 237—529. Af Tregders Mythologi de 2 første Kapitler med stadig Benyttelse af oplysende Billedværker. — Bergs Formlære delvis.
- VI Kl. Af Herodot ved Berg omtrent 45 Sider; Udvalg af Xenofons Mindeskripts I og II Bog; af Platon og Homer det samme som V Kl. Desuden repeteret en Del af hvad der var læst i forrige Skoleaar i V Klasse. Det væsentligste af Athens Statsinstitutioner efter Christensen, af Tregders græske Litteraturhistorie og af sammes Mythologi.

Til Afgangsprøven opgives: Fortællinger af Herodots Historie ved Berg Side 1—4, 7—12, 14—16, 19—29, 34—51, 75—119, tilsammen ca. 210 Kapitler; Xenofons Mindeskrift, af I Bog Kap. 1, 2 (§ 1—20, 24—28, 32—64), 3 (§ 1—7), 4 (§ 1—9, 17—19), 5, 6 (§ 1—10), 7, af II Bog Kap. 1 og 2; Platons Apologi og Kriton; Lukians Charon ved Gertz; af Odysseen VI, VII, VIII 1—257, XI 1—234, 385—640, XII 1—200; af Iliaden I 1—351, III 1—260, VI 237—529, IX — i alt 3240 Vers; af Tregders Anthol. Gr., 2den Udg.: Hom. Hymner 3, 4, 5, 6, Elegier 1, 4, 7, 9, 12, 15, de 14 første og de 2 sidste Epigrammer, æolisk Lyrik 8, 11, 12, 13, 18, 21, 24 — i alt 350 Vers.

Tysk.

- I Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne, 4de Udgave, Side 1—39. Af Hjorts Sproglære ved Kaper det vigtigste af Formlæren indtil Verberne af anden Konjugation, desuden Præpositionerne.

I Real. Mundtlige og skriftlige Øvelser ere anstillede paa Skolen i en særlig Ugetime; 30 Stile ere skrevne paa Skolen.

II Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne (Udg. 1883): Side 101—127, 135—139, 139—142, 144—146, 162—167, 176—193 og af den poetiske Afdeling i Læsebogen Side 193—209. Gloser sammen med Læsebogen og særskilt. Det vigtigste af Formlæren efter Kapers Sproglære.

— Real. 1 ugentlig Særttime. Mundtlige og skriftlige Øvelser efter Kapers Stiløvelser for Begyndere. Forskjellige Dele af Formlæren særskilt gennemgaaede. 25 skriftlige Arbejder paa Skolen.

III Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser (Udg. 1884): Side 52—77, 107—119, 125—131, 266—270, kursorisk af Læsebogens poetiske Afdeling Side 383—384, 409, 410—411, 413—414, 418—419, 421, 427—428. — Som Maanedslæsning nogle Afsnit af Hauffs »Märchen«. Gloser med Læsebogen og særskilt. Formlæren efter Kapers Sproglære.

— Real. 1 ugentlig Særttime. Af Læsebogen særskilt S. 36—52 og af den poetiske Afdel. S. 383 til 391, 404—406, 407, 409—411, 413, 419—420, 421, 425, 427, 436—437. Partier af Sproglæren særskilt indøvede.

IV Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser (Udg. 1884): Side 205—227, 231—239, 258—281, 297—307, 314—322, 336—344, og dels som Lektier, dels kursorisk af den poetiske Afdeling i Læsebogen S. 363—378, 383—391, 397—402, 425—426, 434—441. Det læste er ikke

repeteret paa Skolen. Øvelser i Oversættelse fra Bladet i Læsebogen. — Som Maanedslæsning større Afsnit af den sidste Del af Hauffs »Märchen«. Gloser indøvede. Formlæren og det vigtigste af Ordføjningslæren efter Kapers mindre Sproglære.

— Real. Klassens Pensum sammen med de studerende og desuden i en Særtime hver anden Uge repeteret som Examens-Pensum: Prosa, S. 1—36, 52—59, 64—77, 107—119, 125—131, 172—188, 205—215, 231—239, 266—276 (c. 112 Sider); Poesi, S. 363—368, 383—390, 404—409, 409 til 414, 418—422, 427—432 (c. 28 Sider).

V Kl. Til statarisk Læsning er benyttet Hjorts Læsebog, pros. Afdeling I (c. 75 Sider). Til kursorisk Læsning samme Læsebog og O. Fibigers Anthologi (c. 60 Sider). Som Maanedslæsning: Herders »Cid«, Denison »So ein Mann wie mein Mann«, Goethe »Reinecke Fuchs« og »Hermann und Dorothea«, Schiller »Wallenstein« I—III. Kapers Sproglære for Latinskolens øverste Klasser. Litteraturhistorien kursorisk efter Freund.

VI Kl. Hjorts Læsebog, pros. Afdeling II til statarisk Læsning (c. 70 Sider), til kursorisk Læsning Eggers »Deutsches Lehr- und Lesebuch«, II, 1 (c. 70 Sider). Kapers Sproglære for de øverste Klasser. Gloser og Talemaader indøvede. Som Maanedslæsning: Schillers »Maria Stuart«, Goethe »Aus meinem Leben«, I—III, Heine »Die Harzreise«, Lessing »Nathan der Weise«. Litteraturhistorien kort gennemgaaet, særlig fra Goethes og Schillers Tidsalder.

Fransk.

- I st. Kl. Borring, Manuel de la langue française, S. 25 til 40, 58—66, 83—100, 149—157. Ploetz' Syllabaire: Lektie 34—61. Efter Abrahams' Grammatik er læst indtil Pronominer, mundtlig Indøvelse af de regelmæssige og de vigtigste uregelmæssige Verber. 5 Fabler lærte udenad. 35 hjemmeskrevne Stile (efter de danske Stykker i Ploetz' Syllabaire).
- Real. som den studerende Afdeling med Undtagelse af Fablerne og de uregelmæssige Verber.
- II Kl. Sicks Læsebog til Skolebrug, 2den Afdeling, S. 26—48, 57—59, 66—77, 106—119, 167—180. Ploetz' Syllabaire, Lektie 55—80. Af Formlæren efter Abrahams' Grammatik: Pronominer, Verber og Adverbier. Stil som i første Klasse.
- III Kl. Borring, Études littéraires, 6te Udg., S. 98—141, 190—209, 379—389. Formlæren efter Abraham's Grammatik. — 26 hjemmeskrevne Stile efter Ploetz's Syllabaire.
- IV st. Kl. Borring, Études littéraires, 6 Udg., S. 10—46, 98—126, 151—160, 181—209, 337—343. Som Maanedslæsning: Bungener, Souvenirs de Noël. Formlæren og nogle syntaktiske Hovedregler efter Abrahams.
- Real. som den studerende Afdeling. En ugentlig Særtime er benyttet til Læsning fra Bladet, Indøvelse af Grammatik og Gloser.
- V Kl. Ploetz, Manuel de littérature française, omtr. 140 Sider; som Maanedslæsning: O. Feuillet, Le roman d'un jeune homme pauvre. Formlæren repeteret; af Syntax er lektievis læst S. 118 til 147, 174—180 efter Abrahams' Grammatik; Glo-

ser udenad efter Pios Samling. Ugentlig 2 korte Hjemmestile (omtr. 60) efter Borrings Stiløvelser og mundtlig Oversættelse fra Dansk.

- VI Kl. Samme Bog som V Kl., omtrent 180 Sider. Som Maanedslæsning: Corneille. Le Cid; Töpffer, Nouvelles génevoises. Abrahams' Grammatik. En Hjemmestil om Ugen (omtr. 30) efter Borrings Stiløvelser. Desuden hver Uge mundtlig Oversættelse fra Dansk.

Engelsk.

- I Rkl. J. Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling, forfra til Blandede Øvelser (S. 61). Skriftlig Oversættelse paa Skolen af en Del af de danske Stykker.
- II Rkl. J. Listovs Ledetraad, 1ste Afdel., Blandede Øvelser; 2den og 3dje Afdeling til Stk. 129. Skriftlig Oversættelse af en Del af de danske Stykker paa Skolen.
- III Rkl. J. Listovs Ledetraad, 3dje Afdel., fra Stk. 126 og Bogen ud. J. Listovs Læsestykker, 2den Afdel., S. 3—85. I en ugentlig Time mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Engelsk efter Listovs Læsestykker, 1ste Afdeling, 30 Versioner, samt 4 engelske Diktatstile paa Skolen. C. Listovs Memoranda benyttede i Timerne.
- IV Rkl. Dels som Repetition fra III Kl., dels af nyt: J. Listovs Læsestykker, 2den Afdel., S. 3—103, 155—170, 178—204. Heraf opgives til Examen: Side 3—26, 33—103, 155—170, 178—204. — Digte, udg. af A. Boysen, Side 8—17, 19—40, 43—49, 51—53. — Rosings Formlære, C. Listovs Memoranda. — 32 skriftlige Arbejder, deraf 24

hjemmeskrevne Versioner (efter Nissens Opgaver), 2 Versioner og 6 Diktatstile paa Skolen.

- V Kl. The English Reader af J. Listov, Side V—62. De tilsvarende dansk-engelske Øvelser mundtlig og skriftlig oversatte. J. Lunds Formlære. C. Listovs Memoranda benyttede i Timerne.
- VI Kl. Til Afgangsexamen opgives: The English Reader, Side 1—95 (deraf som Repetition fra forrige Skoleaar S. 1—62); J. Listovs Udvalg af engelske Forfatteres Skrifter, 1ste Hefte, Side 3—56, 105—108. — Det vigtigste af J. Lunds Grammatik og C. Listovs Memoranda.

Religion.

- I Kl. Assens' Bibelhistorie fra Begyndelsen til Kong David (S. 1—53). Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus §§ 1—54 (første Hovedstykke). Psalmer Nr. 35, 157, 163, 205, 268, 285, 309, 323, 365, 438, 457.
- II Kl. Assens' Bibelhistorie fra Saul til Bjergprædikenen (S. 47—109). Balslevs Forklaring §§ 55—94 (andet Hovedstykke). Psalmer Nr. 138, 157, 227, 270, 286, 411, 545, 723.
- III Kl. Assens' Bibelhistorie fra Bjergprædikenen til Bogens Ende (S. 109—177). Repeteret hele Bogen. Balslevs Forklaring §§ 95—115; repeteret hele Bogen.
- IV Kl. Marcus' Evangelium er gennemgaaet.
- V Kl. Af Lucas' Evangelium Kapp. 22—24. De vigtigste Begivenheder af Oldtidens og Middelalderens Kirkehistorie.
- VI Kl. Af Apostlenes Gjerninger Kapp. 16—18; af Pauli 1ste Brev til Corintherne Kapp. 12—14.

De vigtigste Begivenheder af den nyere Tids Kirkehistorie. Den augsburgske Confession er kortelig gennemgaaet.

Historie.

- I Kl. Blochs Lærebog for Realskoler: Oldtidens Historie (I, Side 1—88).
- II Kl. Samme Bog: Middelalderens Historie og den nyere Tids Historie til 1660 (I, Side 88—146; II, Side 1—40).
- III Kl. Samme Bog: Nordens Historie indtil Christian VI (I, S. 146—217; II, S. 76—122).
- Real. I en særskilt Ugetime efter samme Lærebog: Oldtidens og Middelalderens Historie (I, Side 1—146).
- IV st. Kl. Samme Bog: Den nyere Tids Historie fra Ludvig XIV til Nutiden; de nordiske Riger dog kun fra Christian VI. (II, S. 40—76, 120—223.)
- Real. Hele Verdenshistorien og Nordens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler, 1ste og 2den Del.
- V Kl. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie og Thriges Nordens Historie til Dronning Margretes Død. (Side 1—120.)
- VI Kl. Til Afgangsexamen er Oldtidens og Nordens Historie læst efter Thriges Lærebøger for de lærde Skoler, det øvrige Kursus efter Blochs Lærebog.

Geografi.

- I Kl. F. C. Granzows Geografi Nr. 2, Side 55—111: Nord-, Øst- og Sydevropa til den spanske Halvø.
- II Kl. Samme Bog, Side 111—188: Den spanske Halvø, Vest- og Mellemeuropa samt Asien.

- III Kl. Samme Lærebog, S. 188—232 (Afrika, Amerika og Avstralien) samt Indledningen og den fysiske Geografi forfra til Side 32.
- IV Kl. Samme Lærebog, S. 32—210. Til Examen opgives hele Bogen.

Arithmetik og Regning.

- I Kl. Jul. Petersens Arithmetik og Algebra I, Side 3—47, Potens excl. Praktisk Regning efter Bokkenheusers Regnebog for Mellemklasserne. Nogle skriftlige Opgaver hjemme.
- II Kl. Jul. Petersens Arithmetik og Algebra I: Potens, Ligninger af første Grad i Tal og Ord med én og flere ubekjendte, Proportioner med Anvendelse i praktisk Regning efter Bokkenheuser (Procentregning, sammensatte Forhold og Delingsregning) samt Decimalbrøk. Ca. 100 Hjemmeopgaver, især Ligninger, ere udarbejdede hjemme.
- Real. I to ugentlige Timer Regning efter Bokkenheuser.
- III Kl. Jul. Petersens Arithm. I, Afsnittet om St. f. Maal og M. f. Mangefold, og J. Petersens Arithm. II, Læren om Rod, brudne Exponenter, Kvadratrodsuddragning af Tal- og Bogstavstørrelser, Regning med tilnærmede Tal, imaginære Størrelser, kvadratiske Ligninger indtil Opløsning i Faktorer. Regning efter Bokkenheuser: fremmed Mønt og Repetition af Procentregning, sammensatte Forhold og Delingsregning.
- Real. Realisternes Særtimer have været anvendte til Indøvelse af det samme Pensum ved Opgaver, særlig i Regning.

- IV Kl. Jul. Petersens Arithm. I: Afsnittet om St. f. Maal og M. f. Mangefold, og Jul. Petersens Arithm. II: kvadratiske Ligninger med en og to ubekjendte, Rækker, Logarithmer, exponentielle Ligninger samt Rentesregning. — Det hele til Examen opgivne Pensum repeteret. Til Regning er benyttet Knud Christensens Regnebog.
- Real. Timerne ere blevne anvendte til Regning af arithm. Opgaver og alle de Regneopgaver, der have været givne til Realafgangsexamen siden 1882. Nogle Gange have Eleverne hjemme udarbejdet særlige Regneopgaver.
- V Kl. Nogle af de for Undervisningen i Astronomi vigtigste Læresætninger af Stereometri og Trigonometri ere gennemgaaede i en ugentlig Time indtil Jul.

Geometri.

- I Kl. Jul. Petersens Plangeometri, S. 3—17 excl.
- II Kl. Samme Lærebog, Side 3—39.
- III Kl. Jul. Petersens Geometri: Af forrige Klasses Pensum rep. § 67—80, ledsaget af omtr. 100 Konstruktionsopgaver. Læst og repet. § 80—106 (med foreløbig Forbigaaelse af § 88—94). En Gang ugentlig Hjemmeopgaver, baade geometriske og arithmetiske.
- IV Kl. Jul. Petersens Geometri: § 106 Bogen ud med nogle Tilføjelser. Repeteret hele Bogen. En Del Opgaver, særlig en Mængde Konstruktionsopgaver ere regnede paa Skolen. Opgaver en Gang ugentlig (geom. og arithm.) efter Steens Examensopgaver.

Naturlære.

- III Rkl. Prytz' Naturlære, Aftryk 1887, S. 10—78, 128—166.
- IV Rkl. K. Schmidts mindre Lærebog, alt til Lyset.
- V Kl. K. Schmidts mindre Lærebog: Legemers Ligevægt, molekulære Kræfter, Varme og Elektricitet. — Jørgensens Astronomi, forfra til Præcessionen (incl.).
- VI Kl. Ellingers Fysik, Bevægelseslæren, Magnetisme og Elektricitet. Hele Bogen (i den nye Udgave Lyset exclus.) repeteret. — Jørgensens Astronomi fra 3die Afsnit Bogen ud; det hele Pensum repeteret.

Naturhistorie.

- I Kl. Lützens Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie: Krybdyr, Padder, Fisk. — Strøms Plantelære: Plantens Form og helkronede.
- II. Kl. Samme Bøger: Leddyr; frikronede til Lønbo-planter excl.
- III Kl. Samme Bøger: Bløddyr, Mennesket; Lønbo-planter og Bogen ud.
- IV Kl. Samme Bøger: Alt.

Tegning.

- I Kl. Geometrisk Tegning.
— Real. Desuden Frihaandstegning, Konturtegning og lidt Skygning, efter Naturen.
- II Kl. Geometrisk Tegning (Ovaler, Kykloide m. m.).
— Real. Desuden Frihaandstegning, Perspektiv, Skygning, noget efter Naturen.
- III Rkl. Projektion og Opmaaling.
- IV Rkl. Projektion og Perspektiv-Konstruktion.

Skydning.

Disciplene i de to øverste Klasser og Realisterne af IV Klasse have i 1890 været samlede til Skydeøvelser 18 Gange foruden til Præmieskydningen. Der er skudt 10 Gange med Remington og Karabin paa Skytteforeningens Bane ved Vesterskov, dels i støttet og dels i frit Anslag, og 8 Gange i Skolegaarden med Salonbøsse.

Hver Elev har afgivet c. 57 Skud, ialt 1363 Skud, hvoraf 1123 Træffere med 2728 Points. Skiven 4—3—2 er benyttet.

Ved Præmieskydningen, der afholdtes den 8de Juli med Remington, var Afstanden 300 Alen. Hver af Deltagerne gjorde 5 Skud dels i støttet og dels i frit Anslag. 1ste Præmie (en Paraply) blev vundet med 13 Points, 2den (en Rejsetaske) med 12 Points, 3dje (en Kniv) med 12 Points.

Resultatet af Skydningen vil ses af følgende Oversigt:

Med	Afstand i Alen.	Antal Skud.	Træf- fere.	Points.	Gjennem- snits- points.
Salonbøsse	15	597	579	1471	2,46
Remington	100	25	21	44	1,76
" "	200	112	71	124	1,11
" "	300	512	379	912	1,78
Karabin (det ældste Hold).	300	117	73	177	1,51

Forberedelsesklassen.

Dansk.

Dansk Læsebog af Agerskov, Nørregaard og Strøm, 2den Afdeling, benyttet til Oplæsning og Analyse; 6 Digte udenad efter samme Læsebog. Wulffs Sproglære indtil Sætningslæren. 24 Hjemmestile (Gjenfortælling) og 38 Skolestile (dels Diktat, dels Gjenfortælling).

Tysk.

J. Listovs Elementarbog, S. 4—98, hel · Bogen. Det vigtigste af Formlæren efter Kapers Sproglære indtil Verberne af 2den Konjugation samt Præpositionerne. Adskillige Stile efter Elementarbogens danske Stykker skrevne paa Skolen.

Fransk.

Borring: Manuel de la langue française, S. 6—25. Ploetz: Syllabaire française, Lektie 1—35. Hjelpeverberne, de regelrette Verbers Bøjning, Tidernes Dannelse, Declination med den bestemte og ubestemte Artikel. I ugentlig Stil (fra Nytaar af paa Skolen), efter Ploetz' Syllabaire.

Religion.

Balslevs Bibelhistorie indtil Apostelen Paulus. — Katekismus: De 10 Bud med Luthers Udlægning, Troen og Fader vor med tilføjede Forklaringer og udvalgte Bibelsprog. Psalmer Nr. 3, 35, 67, 154, 157, 161, 251, 411, 457, 516, 572.

Historie.

V. Klaussen: Mindre Udtog af Danmarkshistorien; i den nyere Tid er en Del forbigaet.

Geografi.

Holst's lille Lærebog i Geografi. Læst og repareret hele Bogen med Undtagelse af Indledningen.

Regning.

De fire Regningsarter med Brøk i ubenævnte og benævnte Tal ere indøvede ved Hoved- og Tavleregning.

Naturhistorie.

Lütrens Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie: Menneskets Skelet, Pattedyr og Fugle, med Forbigaaelser.

Tegning.

Frihaandstegning efter C. V. Nielsens Nyt Kursus i elementær Frihaandstegning.

Skrivning.

Indøvet latinsk og gotisk Skrift, dels efter trykte Forskrifter, dels efter Lærerens Forskrift.

V. Skolebeneficier *).

De, som ville ansøge om fri Skolegang eller Stipendium for deres Sønner, maa strax ved Skoleaarets Begyndelse hos Rektor afhente trykte Schemaer og tilbagelevere disse i udfyldt Stand inden den 1ste September. For den, som allerede har nydt et Beneficium, behøves der ikke fremdeles at ansøges.

Efternævnte Disciple have i dette Skoleaar nydt forskjellig Understøttelse.

I. Fri Undervisning:

*Poul Johs Jørgensen (VI), P. M. A. Høyer (VI), *F. Nielsen (V), H. Nielsen (V), J. Th. Lundbye (V), H. A. F. Madsen (IV), *K. A. A. Andersen (IV), O. C. C. Vølcksen (IV), H. E. Saabye (IV), *Jørg. Jørgensen (III), C. F. A. Olsen (III), *G. L. Christiansen (II), C. J. B. Gotthardt (II),
og extraordinært Brødrene *Johs Jørgensen (VI) og *S. M. Jørgensen (III) som Lærers Plejesønner.

II. Undervisning for halv Betaling:

O. K. Møller (IV), V. A. A. N. Zierau (IV), H. Th. Hansen (III), A. J. N. Nielsen (III).

III. Højeste Stipendium (100 Kr.):

*F. Nielsen (V), H. H. R. Haar (V), E. N. Holch (V), A. R. Clausen (IV), C. G. G. Jensen (IV), O. T. Olsen (III), A. E. West (III), Th. Holm (II).

---

*) Mærket * ved et Navn betegner, at vedkommende Discipel har opnaaet baade et Skolestipendium og fri Undervisning.

IV. Mellemste Stipendium (70 Kr.):

*Poul Johs Jørgensen (VI), E. Schwensen (V),
O. Saabye (IV), N. C. M. Svendsen (II), K. F.
Ottesen (II)

og extraordinært *Johs Jørgensen (VI).

V. Laveste Stipendium (40 Kr.):

A. Jespersen (VI), *K. A. A. Andersen (IV),
*Jørg. Jørgensen (III), *G. L. Christiansen (II),
Jørg. Holm (II)

og extraordinært *S. M. Jørgensen (III).

De to Portioner af det Moltkeske Skolelegat for
Embedsmænds Sønner (hver paa 40 Kroner halvaarlig)
bleve for Juni og December Termin 1890 af Legatets
Bestyrer, Kammerherre Lehns greve F. Moltke til
Bregentved, udbetalte til C. L. Lundbye (i VI) og C.
G. Schaarup (i IV).

Ved Afstemning paa et Lærermøde den 26de Juni
1890 (i Henhold til Fundats af 1864 § 4) blev Aarsren-
ten af Overlærer H. J. Blichers Legat, 40 Kroner, til-
delt Discipel Falmer Nielsen (i V).

En Portion af Gehejmekonferentsraad F. V. Tre-
schows Legat til Skolehjælp for uformuende Dreng-
e, stor 50 Kroner halvaarlig, er af Kammerherre Tre-
schow til Brahesborg for 1890 tillagt J. Jørgensen,
før i Fredericia Skole, nu Discipel i vor VI Klasse.

VI. Bibliothek og videnskabelige Samlinger.

a. J. D. Hages Legat.

1. Regnskab for Legatet i Finantsaaret 1890—91:

1. Legatet ejede d. 31. Marts 1890:		
a. en Panteobligation...	Kr. 3000,00.	
b. en Statsobligation ...	— 200,00.	
c. i Sparekasse	— 500,00.	
d. kontant Beholdning ..	— 74,72.	
2. Indtægt i Finantsaaret 1890—91:		
Kontant Beholdning d. 31. Marts 1890	Kr. 74,72.	
Renter for 1890	— 139,97.	
Forpagtningsafgift (Forudbetal. for 1891)	— 642,56.	
Udtaget af Sparekassen	— 480,00.	
		<hr/>
		Kr. 1337,25.
3. Udgift i Finantsaaret 1890—91:		
Boghandlerregninger ...	Kr. 463,98.	
Indbinding	— 99,75.	
Udgifter til denaturhist. og		
fysiske Samlinger m. m.	— 306,12.	
Indsat i Sparekassen ...	— 400,00.	
		<hr/>
		÷ 1269,85.
		<hr/>
Kontant Beholdning d. 31. Marts 1891	Kr. 67,40.	
4. Legatet ejede d. 31. Marts 1891:		
a. en Panteobligation...	Kr. 3000,00.	
b. en Statsobligation ...	— 200,00.	
c. i Sparekasse	— 420,00.	
d. kontant Beholdning ..	— 67,40.	

2. Bøger, kjøbte for Legatets Regning.

- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. Anden Række. V, 1—4.
- Sønderjydske. 1ste og 2det Halvbind 1890. Udg. af H. P. Hansen-Nørremølle, G. Johannsen og P. Skau.
- Annalen der Physik und Chemie. Neue Folge. Herausg. von G. Wiedemann. 1890, 5—12. 1891, 1—4.
- Beiblätter. Herausg. von G. und E. Wiedemann. XIV, 4—12. XV, 1—3.
- Archiv for Mathematik og Naturvidenskab. Udg. af S. Lie og G. O. Sars. XIII, 4, XIV, 1—4. Krist.
- Barfod, Fr., Danmarks Historie fra 1536 til 1670. I Bind. Kbh. 1891.
- Boëthius, S. J., Den franska revolutionen, dess orsaker och inre hist. Stockh. 1887.
- Buhl, F., Palæstina i kortfattet geografisk og topografisk Fremstilling. Kbh. 1890.
- Brasch, C. H., Prins Georg af Danmark; hans Ægteskab med Dronning Anna af Storbritannien. Kbh. 1890.
- Christensen, Odin T., Grundtræk af den uorganiske Kemi. Kbh. 1890.
- Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve. Udg. ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. 17.
- Danske Magazin. Femte Række. II, 2. 4to.
- Dove, K., Kulturzonen von Nord. Abessinien (Petermann's Mitteil. Ergänzt. 97). 1890. 4to.
- Falbe-Hansen, V., og W. Scharling, Danmark i 1890. Supplementbind til Danmarks Statistik. 3—6.
- Flammarion, C., Urania. Paa Dansk ved K. L. Müllen. Illustr. Kbh. 1890.
- Gjerding, Kl., Bidrag til Helligum Herreds Beskriv. og Historie. Udg. ved D. H. Wulff. I. Aalb. 1890.
- Halvorsen, J. B., Norsk Forfatter-Lexikon. 1814—1880, 26—27.
- Hansen, P., Den danske Skueplads, illustreret Theaterhistorie. I, 5—10. Kbh. 1890—91.
- Hof- og Statskalender, Kgl. Dansk, Statshaandbog for 1891. Udg. og redigeret af S. Hennings og G. L. Wad. 4to.
- Holbergiana: Smaa-Skrifter af og om Ludvig Friherre af Holberg. Udg. af A. E. Boye. 1—3. Kbh. 1832—35.
- Holm, E., Danmark-Norges Historie i Frederik IV's sidste ti Regeringsaar (1720—30). 1—3. Kbh. 1890—91.

- Høhnel, L. v., Ostäquatorial-Afrika (Petermann's Mitteil. Ergänzt. 99). 1890. 4to.
- Kayserling, M., Jødernes Historie fra Bibelens Afslutning til Nutiden. Oversat af M. A. Levy. Kbh. 1890.
- Krig, Den dansk-tyske 1864. Udgivet af Generalstaben. I. Kbh. 1890.
- Kristensen, E. Tang, Nogle Efterretninger om Herregaarden Lerchenfeldt's (Bonderup's) ældre Historie. 2. Kbh. 1889.
- Laurentsen, P., En stakket Undervisning imod Pavens, Bispens og deres Disciples Statuter (Skrifter fra Reformationstiden 5). Paa ny udg. af H. F. Rørdam. Kbh. 1890.
- Legrelle, A., Holberg considéré comme imitateur de Molière. Paris 1864.
- Lexikon, Dansk biografisk, tillige omfattende Norge 1537—1814. Udg. af C. F. Bricka. 28—34. Kbh. 1890—91.
- Geografisk, udarb. af F. C. Granzow. 14—20. 1890—91.
- Liisberg, H. C. Bering og Ax. Larsen, Christian IV, Danmarks og Norges Konge. 1—6. Kbh. 1890—91.
- Ljunggren, G., Svenska vitterhetens häfder efter Gustaf III.s död. IV, 4. Lund 1890.
- Meddelelser, Entomologiske, udg. af Entomologisk Forening ved F. Meinert. II, 5—6. 1890.
- fra den botaniske Forening i Kbh. II, 5—8. 1889—90.
- Mitteilungen aus der histor. Litteratur. Redig. von F. Hirsch. XVIII, 3—4. XIX, 1—2.
- Museum. Tidsskrift for Historie og Geografi. Redaktion: C. Bruun, A. Hovgaard, P. F. Rist. 7—10, 1890. 1—3, 1891.
- Nansen, Fr., Paa Ski over Grønland. 2—22 (sl.). Krist. 1890.
- Nathorst, A. G., Jordens historia. Efter M. Neumayrs «Erdgeschichte». 5. Stockh. 1890
- Nielsen, Fr., Haandbog i Kirkens Historie. I. II, 1—8. 1885—90.
- Nielsen, A. H., Rettelser og Tillæg (III) til Personalhist. Notitser om Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg. 1890.
- Nyerup, R., og J. E. Kraft, Almindeligt Litteraturlæxicon for Danmark, Norge og Island. Kbh. 1820. 1—II (1 Bd.).
- Olrik, H., Knud Lavards Liv og gærning. Kbh. 1888.
- Partsch, J., Kephallenia und Ithaka. Eine geogr. Monographie (Petermann's Mitteil. Ergänzt. 98). 1890. 4to.
- Petermann's Mitteilungen aus J. Perthes' geogr. Anstalt. Herausg. von A. Supan. XXXVI, 6—12. XXXVII, 1—4. 4to.

- Peters, C., Den tyske Emin Pascha Expedition. Overs. af O. Irminger. Kbh. 1891. 1.
- Petersen, R., Minder fra Øresundskysten. Kbh. 1891.
- Radde, G., Karabagh. Bericht über die in 1890 ausgeführte Reise (Petermann's Mitteil. Ergänz. 100). 1890. 4to.
- Raunkiær, C., Dansk Exkursions-Flora. Kbh. 1890.
- Samlinger, Kirkehistoriske. Udg. af Selsk. for Danmarks Kirkehist. ved H. F. Rørdam. Fjerde Række. I, 3—4.
- til jydsk Hist. og Topografi. Anden Række. II, 3—4.
- Skavlan, O., Holberg som Komedieforfatter. Krist. 1872.
- Spalding, W., The History of English Literature. Edinb. 1876.
- Stange, L., Hvorfor? Fordi. Nøgle til Naturvidenskaberne. Efter de Parville: »La clef de la science«. 3—11 (sl.). Kbh. 1890.
- Stanley, H. M., I det mørkeste Afrika. Ovs. af C. Delgobe og B. Geelmuyden. 2—22 (sl.). Krist. 1890.
- Strunk, A., Samlinger til en Catalog over Portraiter af Danske, Norske og Holstenere. Anden Del. Kongehuset. Kbh. 1882.
- Sybel, H. v., Die Begründung des Deutschen Reiches durch Wilhelm I. V. 1890.
- Taranger, Abs., Den angelsaksiske Kirkes Indflydelse paa den norske. 1. Krist. 1890.
- Thrige, S. B., Danmarks Historie i vort Aarhundrede. 25—28 (sl.).
- Haandbog i den gamle Historie. Kbh. 1890.
- Tidsskrift, Geografisk, redigeret af O. Irminger. X, 7—8. XI, 1—2. 4to.
- Historisk, utg. af Svenska historiska föreningen genom E. Hildebrand. X, 2—4. XI, 1. Innehållsöfversikt til Årgångerne 1881—90. Stockh. 1890—91.
- Tidsskrift, Botanisk, redig. af H. J. Kiærskou. XVII, 3—4.
- for Physik og Chemi. Udg. af A. Thomsen. Anden Række. XI, 5—12. XII, 1—3.
- Historisk, udg. af den Norske histor. Forening. I, 3. II, 1. Krist.
- Personallhistorisk. Udg. ved H. W. Harbou. Anden Række. V, 2—4.
- Universitets Matrikel, Kjøbenhavn, udg. af S. Birket Smith. I, 3—4. Kbh. 1890. 4to.
- Werlauff, E. C., Historiske Antegnelser til Ludvig Holbergs atten første Lystspil. Kbh. 1858.
- Zeitschrift, Histor. Herausg. v. H. v. Sybel u. M. Lehmann. Neue Folge. XXVIII, 3. XXIX, 1—3. XXX, 1—2.

Zoologia Danica. Afbildninger af danske Dyr med populær Text.
Udg. af H. J. Hansen. 7. 1890. fol.

Til Skolens **fysiske Samling** er i Skoleaarets Løb anskaffet en alm. Decimalbismer, en Influenzmaskine med tilhørende Røgførtæringsapparat m. m. og et Ruhmkorffs Induktionsapparat.

Den 22de April inspiceredes Samlingen af Hr. Konservator Hornung, der ved denne Lejlighed eftersaa og reparerede en Del Apparater, navnlig Luftpumpen.

Den naturhistoriske Samling er bleven forøget med Gaver fra Disciplene: E. Schwensen, F. Andersen (Planter), Barfoed (Muslinger, Snegle, Svamp, Kalv), N. Nielsen (Sargassotang, Dyr), H. J. Helms (Planter og Træ), Andresen (Lava fra Fanø m. m.), Holmberg (Hvepsere, Amaryllis), Joh. Kemp og A. Krogh (Paddehat), J. Holm og T. Holm (Planter), og fra Eleverne: A. Møller (Hundehoved), O. Sidenius (Stjernekorall) samt fra Fisker Pedersen en Panserulk.

---

b. Bøger, anskaffede for Skolekassens Regning eller skjænkede af Ministeriet og andre.

De fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtagne Skrifter ere her mærkede med †; ved * betegnes de Gaver, der skyldes Privates Velvilje.

Aarbog for dansk Kulturhistorie. Udg. af P. Bjerger. Kbh. 1891.

† Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kongl. Bibliothek.

Udg. af C. Bruun. III, 14. 1890.

* Ahn, F., Praktisk Lærebog i det franske Sprog. I. Ved A. Arland. Kbh. 1890.

Ammianus Marcellinus, Femogtyve år af Roms historie, ovs. ved V. Ullmann. I—III. Arendal og Kbh. 1877—81.

- Anna Komnenas Alexiade. Overs. af O. A. Hovgård. I—II. Kbh. 1879—82.
- Arnold af Lybeks Slavekrønike i Oversætt. af P. Kierkegaard. Kbh. 1885.
- Asmus (M. Claudius), Sämtliche Werke des Wandsbecker Boten. I—VIII (7 Bd.). Hamb. & Wandsb. 1775—1812.
- Asmussen, A. Fr., Ny gejstlig Stat. Kbh. 1891.
- Bardenfleth, C. E., Efterladte Livserindringer. Udg. ved J. Bardenfleth. Kbh. 1890.
- Baruël, E., Fransk Skolegrammatik for de højere Klasser. I—II. Kbh. 1888—91.
- Bekjendtgjørelse af 7de Juni 1889 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om Retskrivningen. 8 Expl.
- Bennike, V., Nord-Friserne og deres Land, Skildringer fra Vesterhavsoerne. Aarhus 1890.
- † Bentzon, V., Begrebet Vis maior i romersk og nordisk Ret. Disp. Kbh. 1890.
- † Bibliotheca Danica. Udg. fra det store kongl. Bibliothek ved C. V. Bruun. 7 (III, 1.) Kbh. 1890. 4to.
- † Bidrag till Sveriges officiella statistik. Berättelse om folkskolorna för år 1884. Stockh. 1889. 4to.
- Birkedal, V., Personlige Oplevelser i et langt Liv. I—II. Kbh. 1890.
- Blandinger, udg. af Univers.-Jubilæets danske Samfund. II, 1.
- Blicher, St. St., Digte. Ny Udg. ved P. Hansen. I—II. (1 Bd.). Kbh. 1870.
- Bournonville's, Aug., efterladte Skrifter, udg. af Charl. Bournonville. Kbh. 1891.
- * Bredsdorff, C., Billed ABC for Børn. Kbh. 1890.
- * — Bibelhistorie for Folkeskolen. 7de Opl. Kbh. 1890.
- Brun, J. N., Zarine. Et Sorgespil i fem Optog. Kbh. (1772).
- * Bruun, Chr., Fr. Rostgaards Liv og Levnet. 1—2. Kbh. 1869—70.
- † Carlsen, J., Bidrag til Difteriens Historie i Danmark og Tyskland. Disp. Kbh. 1890.
- * Christensen, S. A., Hjælpemiddel til den første Undervisn. i Geometri. 1—2. 1890. fol.
- Clausen, H., I Anledning af Pastor V. Birkedals Personlige Oplevelser. Od. 1891.
- Dahl, B., Latinsk litteraturhistorie på grundlag af Onorato Occioni: Storia della letteratura latina. Krist. 1889.

- Dahl, B. T., Ordet og det skønne. Studier. Kbh. 1891.
- * Dahlerup, L., Logarithmetabel. Kbh. 1890.
- Dania. Tidsskrift for folkemål og folkeminde. Udg. af O. Jespersen og K. Nyrop. I, 1.
- Danmarks gamle Folkeviser, udg. af Sv. Grundtvig og Ax. Olrik. V, 4. Kbh. 1890.
- Deutsche Rundschau. XVI, 9—12. XVII, 1—7.
- Drummond, H., Det Største i Verden. Overs. af M. Hedemann. Kbh. 1890.
- Det nye Liv. Overs. af B. Hall. Kbh. 1891.
- Ejnharts Kejser Karl den stores liv og levned, i oversættelse af P. Kierkegaard. Kbh. 1878.
- Ernoldus Nigellus's Digt om Kong Haralds Daab, i metr. Oversætt. af H. Olrik. Kbh. 1886.
- † Faber, K., Om Tetanus som Infektionssygdom. Disp. Kbh. 1890.
- Facciolati, J., Æg. Forcellini, J. Furlanetti, Lexicon totius Latinitatis cur. F. Corradini & J. Perin. I, 13. IV, 1—2. Patav. 1864—1890. 4to.
- Falster, C., Satirer med en Afhandling om Digterens Levnet og Skrifter, udg. af C. Thaarup. Kbh. 1840. — (C. Thaarup.) Nogle Bemærkninger i Anl. af Hr. S. Levins Bedømmelse. Kbh. 1841.
- Farrar, F. W., Hedenske Sandhedssøgere, overs. af L. Hoffmeyer. (Ny Udgave.) 1. Kbh. 1891.
- Feilberg, H. F., Bidrag til ordbog over jyske almuesmål. 6.
- † Festskrift i Anledning af Borchs Kollegiums 200-Aars Jubilæum. Kbh. 1889.
- † Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet og den polytekniske Lærestalt i 1890, I—II.
- † Foreløbig Opgjørelse af Hovedresultaterne af Folketællingen i Danmark 1890. Udg. af det stat. Bureau. Kbh. 1890.
- † Fortegnelse over de 417 Studerende, der i 1890 have tilendebragt Afgangsexamen eller Tillægsexamen i Kbh.
- * Frederiksen, H. C., Dansk Læsebog for smaa Børn. Kbh. 1890.
- Frellsen, G., Spansk-norsk og Norsk-spansk Ordbog. 1—II (1 Bd.). Bergen 1859.
- Færøisk anthologi. Ved V. U. Hammershaimb. 5. Kbh. 1891.
- Georges, K. E., Ausführl. Lateinisch-deutsches u. Deutsch-lateinisches Handwörterbuch. I—II (4 Bd.). Lpz. 1879—82.
- † Gram, R. S., Om Motivets Betydning i strafferetlig Henseende. En retsvidenskabelig Undersøgelse. Disp. Kbh. 1889.

- † Granskning af läroböcker för folkskolan. Underdän. utlåtande af utsedda kommitterade. Stockh. 1887.
- Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. Fortgesetzt von M. Heyne etc. VIII, 5. XI, 2. 4to.
- † Hansen, H. J., Zoologia Danica. Afbildninger af danske Dyr med populær Text, IV—VI. 1885—88. st. 4to.
- * Hansen, Th. J., Ledsagende Bemærkninger til engelske Undervisningsbøger af flere Lærere. Kbh. 1891.
- Hauch, C., Dramatiske Digte. Anden Udgave. I—III. Kbh. 1852—59.
- Afhandlinger og æsthetiske Betragtninger. Kbh. 1855. Ny Række. 1869.
- Samlede Digte. 1. Kbh. 1890.
- Hauff, W., Sämmtliche Werke. 1—10 (5 Bd.). Stuttg. 1837.
- Hegelund, P., Susanna og Calumnia. Udg. af S. Birket Smith. 3. Kbh. 1890 (sl.).
- Helgesens, Povl, Historiske Optegnelsesbog (Skibykrøniken), paa Dansk ved A. Heise. 1—2. Kbh. 1890—91.
- Helmolds Slavekrønike i oversætt. af P. Kierkegaard. Kbh. 1881.
- Hermes. Zeitschrift für classische Philologie. Herausg. von G. Kaibel und C. Robert. XXV, 3—4. XXVI, 1.
- Herodot. Et Afsnit af 8de bog. Udg. til Skolebrug af C. H. Blom. Bergen 1890.
- Herodots Historie, overs. af F. Falkenstjerne. 1—2. Kbh. 1891.
- Hertz, H., Digte fra forskjellige Perioder. 1—4 (i 2 Bd.). Kbh. 1851—62.
- Himmel und Erde. Illustrirte Monatschrift. Herausg. von der Gesellschaft Urania. Red. M. W. Meyer. I—II Jahrg. 1888—90. III Jahrg. 1—7. 1890—91.
- Hjort-Lorenzen, H. R., og A. Thiset, Danmarks Adels Aarbog. Ottende Aargang. Kbh 1891.
- * Holberg, L., Helte-Historier. Udg. af F. L. Liebenberg. 1—2. Kbh. 1864—65.
- * — Kirke-Historie. Udg. ved F. L. Liebenberg. Med en Indledning af R. Nielsen. 1—2. Kbh. 1867—68.
- * — Mindre Poetiske Skrifter. Udg. af F. L. Liebenberg. Kbh. 1866.
- Huxley, Th. H., Lessons in Elementary Physiology. London 1890.

- † Indbydelsesskrifter (29) til de offentlige Examina i de danske Skoler 1890. — Skýrsla um hinn lærða skóla i Reykjavík 1888—89. — Skýrsla um Möðruvallaskólann fyrir 1889—1890. — Fortegnelse over sejsten Aars Tilvækst til Viborg Kathedralskoles Bogsamling. 1890.
- † — (27) til de offentlige Examina i de norske Skoler 1889. — Aarsberetning fra den kgl. norske Kunst- og Haandværksskole i Christiania 1888—89. — 16de Tillægskatalog til Kristianssands Kathedralskoles bibliothek. 1889.
- † — (43, de fleste in 4to) til de offentlige Examina i de svenske Skoler 1890. — Normalplan för undervisningen i folkskolor och småskolor. Utg. år 1889. Stockh. — Lundberg, E., Den matematiska undervisningen ved läroverk i Tyskland og Frankrike. Reseberättelse. Stockh. 1889.
- Ingemann, B. S., Dramatiske Digte. Anden Udg. 1—VI (3 Bd.). Kbh. 1853.
- Iversen, C., Latinske Stiløvelser. Fjerde omarbejd. Udg. Kbh. 1890.
- † Jensen, E., Om de med centralt Skotom forløbende Øjensygdomme. Disp. Kbh. 1890.
- Johanssen, J., M. Nygaard og E. Schreiner, Latinsk Ordbog. Christ. 1887.
- † Jungersen, H. F. E., Bidrag til Kundskaben om Kjønsorganernes Udvikling hos Benfiskene. Disp. Kbh. 1889.
- † Jürgensen, C., Om Mavefunktions-Undersøgelse og Saltsyremangel i Mavesygdomme. Disp. Kbh. 1889. 4to.
- Kalisch, C., Shakespeare's yngre Samtidige og Efterfølgere. Kbh. 1890.
- Kalkar, O., Ordbog til det ældre danske Sprog. 17.
- Koch, L., og H. F. Rørdam, Fortællinger af Danmarks Kirkehistorie fra 1517 til 1848. Anden Halvdel. Kbh. 1889.
- † Larsen, A., Exstirpatio tali ved tuberkuløs Arthrosis. Disp. Kbh. 1890.
- † Larsen, S. C., Studia critica in Plutarchi Moralia. Disp. Haun. 1889.
- Laxdoela, saga, udg. ved K. Kålund. 2.
- † Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udg. af H. V. Skibsted. 1838. Kbh. 1889.

- † Love og Forordninger samt Reskripter m. m. Udg. af O. Damkier og F. Kretz. X—XI. (1875—85.)
- Lovtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1890.
- Lunde-Nielsen, K., Dansk-norsk Sprog-Analyse. I. Sætnings-Analyse. Kbh. 1890.
- * Læsestykker af danske Forfattere. Samlede til Skolebrug af P. B. Fenger. I—II. Anden Udg. Aarhus 1890—91.
- * Læsestykker, Engelske, til Brug ved Extemporallæsning. Udg. af A. Hansen og J. Magnussen. Kbh. 1890.
- * Læsning, Engelsk, for gymnasiet. II. Lyrisk digtning. Med oplysende anmærkninger ved K. L. Sommerfeldt. Kbh. 1890.
- † Madsen, P., Det kirkelige Embede. En dogmatisk Undersøgelse. Univ.-Prg. Kbh. 1890. 4to.
- * Manby, C. J. N., Hvem var egentlig Em. Svedenborg? Kbh. 1889.
- * Mandix Schou, A. F., Haandbog til Hjælp ved Læren om Sætningsadskillelsen. 2den Udg. Kbh. 1890.
- † Matzen, H., Danske Kongers Haandfæstninger. Univ.-Prg. Kbh. 1889. 4to.
- Matzen, M., Vejledning ved Undervisningen i dansk Stil. Kbh. 1891.
- † Meddelelser ang. de lærde Skoler med dertil hørende Realundervisning for 1889—90. Udg. af A. F. Asmussen. Kbh. 1891. 4to. 2 Expl.
- † Meddelelser ang. Sorø Akademi for Aarene 1879—88, udg. af S. Sporsén. Kbh. 1890. 4to.
- † Meddelelser fra det kgl. Gehejmearkiv og det dermed forenede kongerigets arkiv for 1886—88. Kbh. 1889.
- Medeltidsordspråk, Østnordiska och latinska. I. Texter, utg. av A. Koch og C. af Petersens. II. Kbh. 1890.
- Ministerialtidende for Kongeriget Danmark for Aaret 1890.
- Mørk-Hansen, M., Om det tyske Skolesprog i det dansktalende Sønderjylland. Kbh. 1890.
- † Nielsen, H. A., Om Bakterierne i Drikkevand. Disp. Kbh. 1890.
- * Nielsen, J. C. F., Chr. Sørensen og hans Sætte- og Aflægge-maskine. Kbh. 1891.
- Orderik Vitals Kirkehistorie I (Beretninger om Normanner og Angelsaxere). Kbh. 1889. II, 1. 1891.
- * Ordsprog, Danske, Tankesprog og Riimsprog af trykte og utrykte Kilder, samlede og udg. af C. Molbech. Kbh. 1850.

- Ordsprog og mundheld, skjæmetsprog osv., Danske. Samlede af E. Tang Kristensen. 1—2. Kbh. 1890.
- † Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og Arbejder i Aaret 1889. Kbh. 1889—90.
- † Petersen, C. G. J., Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden »Hauch«s Togter. II. 1889. 4to. — Atlas. II (22 Kort). fol.
- Plutark, Levnedsskildringer. I Oversættelse ved V. Ullmann. III (6—11). Kbh. 1882—90.
- Polybios, Om grundlæggelsen af Romernes verdensherredømme. Paa dansk ved O. A. Hovgård. 1. Kbh. 1890.
- * Poulsen, A., Lærebog i Meteorologi og Jordmagnetisme. Kbh. 1890.
- † Rasch, C., Læren om de syphilitiske Arthropathier, monografisk fremstillet. Disp. Kbh. 1889.
- † Regnskabsberetninger for Sorø Akademi og det lærde Skolevæsen for Finantsaaret 1889—90. Kbh. 1890. 4to.
- Reiser, C. F., Ildebrands-, Levned- og Forfølgelses-Historie, udg. paany med Oplysninger af O. Nielsen. Kbh. 1890.
- Revue des deux mondes. 1890, $\frac{1}{6}$ — $\frac{15}{12}$. 1891, $\frac{1}{1}$ — $\frac{15}{4}$. Paris.
- Ross, H., Norsk Ordbog. Tillæg til »Norsk Ordbog« af J. Aasen. 3—5. Christ. 1890—91.
- † Rothe, C., Om Nægtelsernes Brug i det franske Sprog. Disp. Kbh. 1890.
- Rønning, F., Rationalismens Tidsalder. Sidste halvdel af 18de århundrede. Anden Del. Kbh. 1890.
- Rørdam, H., Historiske Samlinger og Studier vedrør. danske Forhold og Personligheder. I, 1. Kbh. 1890.
- † Rørdam, K., Undersøgelse af mesozoiske Lerarter og Kaolin paa Bornholm. Kbh. 1890.
- Saaby, V., Dansk Retskrivningsordbog. Kbh. 1891. 4 Expl.
- † Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse. XI. 3 (1888—89). Kbh. 1889.
- Schack, A., Bjørnstjerne Bjørnson og den Søren-Pedersenske Theologi. Kbh. 1890.
- † Schau, H. C. V., Om Straffens Begrundelse og Formaal. Disp. Kbh. 1889.
- Schück, H., Svensk literaturhistoria. I. Stockh. 1890.
- * Skolesalmebog. Udg. af H. Rasmussen. Kbh. 1890.
- Småstykker, 15de Udg. af Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur, samt årsberetning for 1890.
- Sommerfeldt, K. L., Engelsk literaturhistorie i udtog. Krist. 1886.

- Starcke, C. A., Skepticismen som led i de åndel. bevæg. siden reformat. Kbh. 1890.
- † Statistik, Danmarks. Stat. Tabelværk. Fjerde Række. C, 6. D, 13, 14. Udg. af det stat. Bureau. Kbh. 1889. 4to.
- Steenstrup, Joh. C. H. R., Vore Folkeviser fra Middelalderen. Kbh. 1891.
- Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, udg. af det philologisk-historiske Samfund. Nr. 1—4. Kbh. 1891.
- Swedenborg, E., The Apocalypse Revealed. Lond. 1890.
- Cornelius Tacitus, Den ældre romerske kejsertid (Årbøger og Historiebøger). I—III. Kbh. 1885—89.
- Taine, H., Den engelske Literaturs Historie. Oversat af H. S. Vodskov. I—IV. Kbh. 1874—77.
- Testament, Det ny, oversat af T. Skat Rørdam. 5. 1890.
- Thaarup, C., Fortegn. paa danske Oversætt. af græske og latinske Skribenter. Kbh. 1836.
- Tidskrift, Nordisk. for Filologi. Ny Række. X, 2.
— för vetenskap etc. Utg. af Letterstedtska för-
eningen. Ny följd. 1890, 4—8. 1891, 1—2.
- Tidsskrift, Nyt, for Matematik. Red. af P. T. Foldberg og C. Juel. A. I, 3—8. II, 1. B. I, 3—4.
- † — Historisk. Sjette Række, udg. af den danske historiske Forening. Red. af C. F. Bricka, II, 2—3. 1890.
- Toft, L. F., Robespierres Fald. Kbh. 1890.
- Treitschke, H. v., Die Zukunft des Deutschen Gymnasiums. Lpz. 1890.
- † Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed 1887—89 (XXXIV og XXXV Aarg.). Kbh. 1890.
- Uhland, L., Gedichte. Nebst dessen Ludwig der Baier. Paris 1840.
- † Universitets- og skole-annaler. Ny Række. 4de Aarg. Krist. 1890.
- Ussing, H., Kampen mellem Tro og Vantro i vore Dage. Kbh. 1891.
- Valdemar Sejer. Samling af samtidige kildeskrifter og oldbreve i dansk Oversætt. ved A. D. Jørgensen. Kbh. 1879.
- Valerii Maximi factorum et dictorum memorabilium libri IX. Iterum recens. C. Kempf. Lips. 1888.
- † Vedel, V., Studier over Guldalderen i dansk Digtning. Disp. Kbh. 1890.
- † Weis, A. P., og H. Hage, De gjældende Betingelser for det højere Skolevæsen i Danmark. I. Systematisk Afdeling. II. Kronologisk Afdeling. Kbh. 1891. 2 Expl.

- * Vejviser (med Tillæg) for Kjøbenhavn og Frederiksberg for 1890.
Udg. af F. Krack.
- Wiener Vorlegeblätter für archaeologische Übungen 1889. Herausg.
von O. Benndorf. Wien 1890. fol.
- H. Willumsen Laurembergs fire Skjæmte digte i dansk Oversættelse fra 1652. Udg. af J. Paludan. 2 (sl.).
- Vodskov, H. S., Dr. E. Jessens »forsnædelige Skandale«. Kbh.
1890.
- Sjæledyrkelse og Naturdyrkelse. Bidrag til
Bestemm. af den mytologiske Metode. I, 1—2.
Kbh. 1890.
- † Voigt, J. J., Den polytekniske Lærestalts Kandidater samt
Fortegnelse over dens Lærere 1829—90. Kbh. 1890.
- Volklied, Die deutschen. Gesammelt von K. Simrock. Frankf.
a. M. 1851.
- Vor Ungdom. Udgivet af H. Trier. og P. Voss. 1890, 4—6.
1891, 1.

VII. Udsigt over Skolens Regnskaber for Aaret fra 1. April 1890 indtil 31. Marts 1891.

Indtægter og Udgifter ere i Finantsaaret 1890—91 passerede Skolens Kasse saaledes:

Indtægt.

Kassebeholdning d. 31. Marts 1890:		
Skolens Hovedfond tilhørende	Kr. 3024,07.	
Hages Legat	— 74,72.	
Stipendiefonden	— 337,82.	
	<hr/>	Kr. 3436,61.
Jordebogs-Indtægter med Fradrag af de Ud-		
gifter, der forlods afholdes	— 3764,87.	
Indfriet Panteobligationsgjæld	— 2900,00.	
Renter af Hovedfondens Kapitaler	— 1816,19.	
Skolekontingenter	— 8894,00.	
Indtægter af Hospitaler	— 416,00.	
Indeholdt i Lærernes Lønninger	— 1245,63.	
Bibliothekets særlige Indtægter	— 782,53.	
	<hr/>	At overføre Kr. 23255,83.

Overført Kr. 23255,83.

Udtaget af Sparekassen	—	480,00.
Stipendiefondens Indtægter	—	3871,76.
Indfriet Panteobligationsgjæld	—	4200,00.
Udtaget af Sparekassen	—	3200,00.
Tilskud fra den almindelige Skolefond	—	20100,00.

 Kr. 55107,59.

Udgift.

Faste Lønninger med Sædom- skrivningstillæg	Kr. 20816,00.		
Inspektionshonorar	—	200,00.	
Lønningstillæg	—	3201,00.	
Pedellens Løn	—	550,00.	
Timeundervisning	—	2771,00.	
Pensioner	—	470,00.	(Bevilget.)
Biblioth. og vidensk. Samlinger	—	498,80.	(500,00.)
Bygningers Vedligeholdelse .	—	899,83.	(900,00.)
Hovedreparation	—	504,52.	(804,52).
Badehusleje	—	130,00.	(130,00.)
Inventariets Vedligeholdelse .	—	288,08.	(300,00.)
Brændsel og Belysning	—	865,60.	(900,00.)
Kommunale Skatter og Afgifter	—	293,18.	
Regnskabsføringen	—	640,00.	
125 Td. Byg til Stipendiefonden	—	1251,25.	
Forskjellige Udgifter	—	965,16.	(1030,00.)
Til Riffelskydning	—	142,85.	(200,00.)
Indsendt for Lærere til Liv- renteanstalten m. v.	—	1559,45.	
Udlaant mod Panteobligation.	—	2900,00.	
Bibliothekets særlige Udgifter (Hages Legat)	—	869,85.	
Indsat i Sparekassen	—	400,00.	
Stipendiefondens Udgifter . . .	—	2827,44.	
Indsat i Sparekassen	—	3360,00.	
Udlaant mod Panteobligation.	—	5100,00.	

 Kr. 51804,01.

 At overføre Kr. 51804,01.

Overført Kr. 51804,01.

Kassebeholdning d. 31. Marts 1891:

Hovedfondens	Kr. 2914,04.
Hages Legats	— 67,40.
Stipendiefondens	— 322,14.
	<hr/>
	Kr. 3303,58.
	<hr/>
	Balance Kr. 55107,59.

Af de fra den almindelige Skolefond modtagne Kr. 20100,00 ere Kr. 470,00 til Pensioner, Kr. 1251,25 til Stipendiefondens 125 Tdr. Byg; Resten Kr. 18378,75 bliver saaledes Fondens Tilskud til Skolens egne Fornødenheder.

Stipendiefonden.

Indtægt.

Stipendiefondens Kassebeholdning den 31te	
Marts 1890	Kr. 337,82.
Renter af Fondens Kapitaler	— 2610,60.
Rente af Jessens Legat	— 9,91.
125 Tdr. Byg à Kr. 10,01	— 1251,25.
Udtaget af Sparekassen	— 3200,00.
Indfriet Obligationsgjæld	— 4200,00.
	<hr/>
	Kr. 11609,58.

Udgift.

Udbetalte Oplagspenge	Kr. 750,00.
Understøttelser til Studenter	— 1000,00.
Udbetalte Stipendiedele	— 1000,00.
Regnskabsføringen	— 77,44.
Indsat i Sparekassen	— 3360,00.
Udlaant mod Panteobligation	— 5100,00.
	<hr/>
	Kr. 11287,44.

Kontant Beholdning d. 31. Marts 1891 Kr. 322,14.

Skolens Examina

agtes i Aar afholdte i følgende Orden.

I. Den skriftlige Del.

Onsdag den 10de Juni.

Kl.		Kl.	
8—12	Dim. Dansk Udarbejdelse I (fri Opgave).	9—12	V Fransk Stil.
—	IV*) Dansk Udarbejd.	4—8	V Dansk Udarb. I.
		4—7	III Mathem. Udarb.
		—	II R Tysk Stil.
		—	Ist. Latinsk Stil.
			[4—6 ¹ / ₂ Forb. Fransk Stil.]

Torsdag den 11te Juni.

8—12	Dim. Overs. fra Latin.	9—12	IR Tysk Stil.
—	IV Arithmetisk Udarbejdelse.	4—7 ¹ / ₂	V Overs. fra Latin.
		4—7	IIIst. Latinsk Stil.
		—	II Mathem. Udarb.
		[—	Forb. Regning.]

Fredag den 12te Juni.

8—12	Dim. Fransk Stil.	[8—11	Forb. Dansk Stil.]
—	IV Geometrisk Udarbejdelse.	4—7	III Dansk Stil.
		—	II Dansk Stil.
		—	I Arithmetisk Udarbejdelse.

Lørdag den 13de Juni.

8—12	Dim. Dansk Udarbejdelse II (bunden).	8—11	IIst. Latinsk Stil.
—	IVst.***) Latinsk Stil.	4—8	V Dansk Udarbejdelse II.
—	IVR Praktisk Regning.	4—7	IIIR Oversætt fra Engelsk.
4—8	IVR Oversætt. fra Engelsk.	—	I Dansk Stil.

*) Af IV Klasse stille i Aar 5 Disciple sig til almindelig Forberedelsesexamen.

**) Med Skolens IVst. Klasse underkaster en Privatist sig Tillægsprøve i Latin (skriftlig og mundtlig), Græsk og Fransk.

II. Den mundtlige Del af Prøverne.

Fredag den 26de Juni.

- Kl. 8, 10^{1/2} (Salen) II Tysk, *Wittrup*.
- 8, 10^{1/2} (1ste Kl.) I Fransk, *Larsen*.
- 8, 10^{1/2} (Museet) Forb. Naturhistorie, *Jespersen*,
- 9, (6te Kl.) DIM.₁ Engelsk, *Listov*.
- 4, 6 (6te Kl.) IIIst. Latin, *Boëtius*.
- 4, (1ste Kl.) IIIR Engelsk, *Møller*.

Lørdag den 27de Juni.

- 8, 11^{1/2} (Salen) V Latin, *Boëtius*.
- 8, 10 (6te Kl.) I Historie, *Thomsen*.
- 8, 10^{1/2} (1ste Kl.) II Arithmetik, *Beyerholm*.
- 8, 10 (5te Kl.) Forb. Religion, *Larsen*.
- 5 (Salen) Almindelig Sangprøve.
- 5^{3/4} Almindelig Gymnastikprøve.

Mandag den 29de Juni.

- 8 Salen) IVst. + Priv. Latin, *Boëtius*.
- Priv. Græsk, *Neergaard*.
- 8, 10 (1ste Kl.) III Geografi, *Møller*.
- 8, 10^{1/2} (Museet) I Naturhistorie, *Jespersen*.
- 4, 6 (Salen) V Historie, *Elmquist*.
- 4 (6te Kl.) DIM. (6) Latin, *Boëtius*.

Tirsdag den 30te Juni.

- 8, (6te Kl.) DIM. (4) Latin, *Boëtius*.
- 8, 10 (1ste Kl.) III Tysk, *Wittrup*.
- 12, 4 (Salen) DIM. Græsk, *Listov*.
- 4, 6 (6te Kl.) II Geometri, *Thomsen*.
- 4, 6 (1ste Kl.) Forb. Dansk, *Møller*.

Onsdag den 1ste Juli.

- 8, 10^{1/2} (Salen) IVst. + R Historie, *Elmquist*.
- 8, 10 (6te Kl.) Ist. Latin, *Møller*.
- 8, 10^{1/2} (Museet) V Naturlære, *Beyerholm*.

Torsdag den 2den Juli.

- Kl. 8, 10 (1ste Kl.) I Dansk, *Wittrup*.
 — 8, 10^{1/2} (5te Kl.) III Geometri, *Beyerholm*.
 — 3 (Salen) IV st. + R. Geografi, *Møller*.
 — 4, 6 (6te Kl.) II st. Latin, *Larsen*.

Fredag den 3dje Juli.

- 8 (Salen) DIM. Historie, *Elmquist*.
 — 8, 10^{1/2} (6te Kl.) V Fransk, *Neergaard*.
 — 8, 10^{1/2} (Museet) III Naturhistorie, *Jespersen*.
 — 4, 6 (6te Kl.) I Religion, *Larsen*.
 — 4, 6 (1ste Kl.) Forb. Geografi, *Beyerholm*.

Lørdag den 4de Juli.

- 8 (6te Kl.) V₁ Engelsk, *Møller*.
 — 8 (Salen) V₂ Tysk, *Wittrup*.
 — 8 (Museet) III R. Naturlære, *Jespersen*.
 — 8 (1ste Kl.) II a Fransk, *Larsen*.
 — 11—2 og 4—8 Optagelsesprøve for nyanmeldte.

Mandag den 6te Juli.

- 8 (Museet) IV st. + R Naturhistorie, *Jespersen*.
 — 8, 10 (Salen) III st. Græsk, *Elmquist*.
 — 8, 10 (6te Kl.) II Religion, *Larsen*.
 — 8, 10 (1ste Kl.) I Geografi, *Thomsen*.
 — 4, 6 (1ste Kl.) Forb. Tysk, *Møller*.

Tirsdag den 7de Juli.

- 8 (1ste Kl.) II b Fransk, *Larsen*.
 — 9 (6te Kl.) IV R Engelsk, *Listov*.
 — 12 (5te Kl.) I R Engelsk, *Møller*.
 — 4, 6 (Salen) IV st. + R + Priv. Fransk, *Neergaard*.
 (— 4 Præmieskydning paa den lukkede Bane).

Onsdag den 8de Juli.

- Kl. 8 (Salen) DIM. Dansk og Oldnordisk, *Elmquist, Larsen*.
 — 8, 10 (6te Kl.) IV Græsk, *Neergaard*.

- Kl. 8, 10 (1ste Kl.) III Arithmetik, *Beyerholm*.
 — 8, 10 (5te Kl.) I Tysk, *Thomsen*.
 — 4 (Salen) DIM.² Tysk, *Wittrup*.
 — 4, 6 (1ste Kl.) Forb. Fransk, *Boëtius*.
 — 5 (6te Kl.) IV R Dansk, *Elmqvist*.

Torsdag den 9de Juli.

- 8 (Salen) DIM. Fransk, *Neergaard*.
 — 8, 10 (1ste Kl.) III Historie, *Thomsen*.
 — 8, 10 (Museet) II Naturhistorie, *Jespersen*.
 — 9, 11^{1/2} (6te Kl.) V Græsk, *Listov*.
 — 4 (6te Kl.) IV R Tysk, *Wittrup*.
 — 4, 6 (1ste Kl.) Forb. Historie, *Larsen*.

Fredag den 10de Juli.

- 8 (Museet) DIM. Naturlære, *Beyerholm*.
 — 8 (Salen) IV st. Tysk, *Wittrup*.
 — 8, 10 (6te Kl.) III Fransk, *Neergaard*.
 — 4 (6te Kl.) IV + R (7) Matematik, *Beyerholm*.
 — 4, 6 (1ste Kl.) II Historie, *Thomsen*.

Lørdag den 11te Juli.

- 8 (6te Kl.) IV (8) Matematik, *Beyerholm*.
 — 8, 10 (1ste Kl.) Forb. Regning, *Thomsen*.
 — 9, 11 (Salen) V Dansk og Oldnordisk, *Elmqvist, Larsen*.
 — 12 (5te Kl.) II R Engelsk, *Møller*.
 — 3 (Museet) IV R. Naturlære, *Jespersen*.

Mandag den 13de Juli.

- 8, 10 (Salen) III Religion, *Larsen*.
 — 8, 10 (6te Kl.) II Geografi, *Thomsen*.
 — 8, 10 (1ste Kl.) I Matematik, *Jespersen*.
-

Tirsdagen den 14de Juli Kl. 12 Meddelelse af Examens Udfald, Omflytning og Dimission. — Derpaa begynder Sommerferien, som varer til **Onsdag den 19de August, Formiddag Kl. 12.**

Enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gjer- ning, indbydes herved til at høre paa de mundtlige Prøver og tage Del i Slutningsmødet.

C. Neergaard.

1891.